Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 157 (8. 099) 1992 йил 11 август, сешанба ◆ Нархи 2 сўм.

ТИНЧЛИК · ҲАМКОРЛИК · МУСТАҚИЛЛИК · ЎЗБЕКИСТОН 1992·1 сентябрь

1 сентябрь— Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни

Ислом КАРИМОВ:

АҚЛЛИ ҲОКИМ БАМАСЛАҲАТ ИШ ҚИЛАДИ

Маслаҳат кенгашининг биринчи мажлисидан репортаж

СУРАТДА: йиғилиш пайти. Р. ШАГАЕВ олган сурат. (ЎзА).

Тўғриси, мамлакатимиз Президенти ҳузурида маслаҳат кенгаши номи билан янги бир орган ташкил этилаётганини эшитиб, собиқ партиянинг собиқ бюролари ёдимга тушди. Биламиз, ўша кичик жамоада тасдиқланган қарорлар миллионлаб аҳли фуқаро учун қонун тусини олар эди.

Кейинчалик билдимки, бундай иштибоҳ бошқаларнинг-да хаёлидан кечган экан. Яхшиси, бу ҳақда сал қуйироқда сўзлайлик...

Маслаҳат кенгашининг илк мажлисини Президент Ислом Каримов қисқача кириш нутқи билан очди. Тузилажак кенгашга эҳтиёж боис асос солинаётгани таъкидланди. Шунга монанд органлар айрим қўшни жумҳуриятларда ҳам ташкил қилингани қайд этилди.

Республика Президенти ҳузуридаги давлат котиби Раҳим Ражабов маслаҳат кенгаши низомининг лойиҳаси ҳақида сўзлади. Шу аснода вилоят ҳокимларидан бири боя айтганимиз иштибоҳни тилга олди: тузилажак кенгаш илгариги партбюрога ўхшаб қолмайдими?

Жавоб бўлдики, йўқ! Низом лойиҳасида аниқ-тиниқ кўрсатиб қўйилган: «Маслаҳат кенгаши Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ доимий ишлайдиган маслаҳат органи сифатида ташкил қилинади».

Президент бу жумлани янада соддароқ қилиб айтдики, ватанимиз мустақил бўлгач, мамлакатимиз раҳбарияти зиммасига илгари дуч келинмаган янги ташвишлар юки тушди. Булар азобли, айни пайтда шарафли ташвишлардир. Шуни айтиш кераккки, юртбошларимизга илгари бир жиҳатдан анча қулай эди, яъни улар республиканинг ташқи сиёсати, мудофааси, хавфсизлиги каби оғир ва чигал муаммолар хусусида бош қотирмас эдилар. Буларнинг ҳаммаси Москвада ҳал қилинар эди. Энди йигирма икки миллионли халқни бағрига олган бу улкан ватан — мустақил. Уни жаҳоннинг бир юз йигирмадан кўпроқ мамлакати тан олди. Дунё бизни, биз дунёни танимоқдамиз. Хориж билан борди-келдимиз ривожланмоқда. Дунёда кечаётган воқеаларга энди Ўзбекистон ҳам фикрини айтмоғи керак. Ёхуд мамлакатимизнинг ички сиёсатига оид муаммолар камми? Бундай улкан масъулиятли вазифаларни ҳал этишни ёлғиз Президент зиммасига ташлаб қўйиш тўғри бўлмайди. Бир киши бир киши-да, шунинг учун вилоятларнинг, масъул соҳаларнинг бошида турган раҳбарларнинг ҳам фикрлари ҳисобга олиниб ишга киришилса, хатолар камроқ бўлади. Чунки халқ айтиб қўйган: кенгашли тўй тарқамас.

Бу айрим биродарларимизни ортиқча ташвиш чекишдан ҳам қутқаради: яккаҳокимликнинг олдини олади. Ислом Каримов буни алоҳида таъкидлади: «Ақлли ҳоким бамаслаҳат иш қилади». Табиийки, у киши ҳоким дейиш билан барча раҳбарларни назарда тутди.

Президентимизнинг фикрича, шундай маслаҳат кенгашлари вилоятларда тузилса, мақсадга мувофиқ бўлади. Аммо уларни туман, колхоз-совхоз ёки корхоналар ҳузурида ташкил этиб, масалани жўнлаштирмаган маъқул.

Хуллас, шундан бир кенгашга эҳтиёж сезилган эди, у ташкил этилди. Унга мамлакат Президенти раҳбарлик қилади. Республика Бош вазири ва унинг биринчи ўринбосари, давлат котиби, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар кенгашининг раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари, республика ташқи сиёсат маҳкамаси, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, Қуролли кучларнинг раҳбарлари, Давлат назорат комитети раиси маслаҳат кенгаши аъзоси бўладилар. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши раислари ҳам маслаҳат кенгаши мажлисида қатнашишлари мумкин.

Кенгашнинг аҳамиятини унинг илк мажлисида муҳокама этилган масалалар ҳам яққол кўрсатди. Мажлисда республикамиз делегациясининг Покистон Ислом Жумҳуриятига қилажак расмий ташрифи масаласи кўриб чиқилди. Бу ҳақда ташқи ишлар вазири Убайдулло Абдураззоқов ахборот берди. Раҳбарларимиз узоқ-яқин мамлакатларда бўлишди. Олтмишга яқин расмий ҳужжатларга имзо чекилди. Ўтган сафарларнинг аксари дастлабки натижаларини бера бошладики, буни кўриб-билиб турибмиз. Аммо ён қўшниларимиз — Покистон, Эрон ва Афғонистон сари юз бурмоқ, улар билан алоқаларимизни ҳар томонлама ривожлантирмоқ фурсати етди, деди Президент. Бунинг учун, аввало, Афғонистондаги муҳорабалар тиним топиб, вазият мўътадил маромига ўтмоғи керак. Президентимизнинг Покистонга сафари бу муаммони ҳал этишда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Ўз уйимизда, қўшни юртларда осойишталик барқарор бўлса, амалга ошириладиган ишлар жуда кўп. Шу ўринда Президентимизнинг қурилажак Термиз — Қарочи автомобиль йўли ҳақида завқ-шавқ билан сўзлаганини айтмоқ керак. Ахир, бу йўл боболаримиз Навоий, Бобур Мирзолар юрган сарҳадлар, яшаган шаҳарлар бўйлаб ўтади. Бизни сув йўлига олиб чиқади — дунёнинг беҳудуд уммонлари билан боғлайди. Қурилажак йўлнинг сиёсий ва иқтисодий аҳамияти айниқса катта. Маълумки, юк ташишнинг энг арзон тури — сув йўли. Шу боис, деб таъкидланди мажлисда, салкам 2,5 минг километрли бу йўл ишга туширилса, нафақат Ўзбекистон халқи, Афғонистон ва Покистонда истиқомат қилаётган минглаб, миллионлаб биродарларимиз учун ҳам янги-янги имкониятлар очилади. Янги иш жойлари пайдо бўлади, алоқаларимиз мустаҳкамланади.

«Йўл бор жойда тинчлик, маданият ривож топади», деди Ислом Каримов. Президентимизнинг Покистонда кечажак олиймақом учрашувларида ана шундай қутлуғ ишларга асос солинишига умид қилинмоқда.

Бугун қайси даврада иқтисодий муаммолар ҳақида гап кетмайди, дейсиз. Маслаҳат кенгаши мажлиси ҳам бу муаммони четлаб ўтмади. Куз, пахта йиғим-терими палласи келяпти. Ношукурлик бўлмасин, бу йилги баҳорни қўя турайлик, ҳатто саратон ҳам серёғин келди. Пахта кечроқ етилмоқда. Шунинг таъсириданми, жойларда кузги йиғим-теримга ҳали жиддий тайёргарлик кўрилганича йўқ. Зарур техниканинг ярми ҳам шайланмаган. Пахта қабул қилиш пунктларию заводларидаги аҳвол ҳам кўнгилдагидек эмас.

Бош вазиримизнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков ана шулар ҳақида ахборот берди ва вилоят ҳокимларини бу борада янада фаолроқ бўлишга чақирди.

Келгуси ҳосилнинг тақдири пахта йиғим-теримига тўланажак ҳаққа ҳам боғлиқ. Президент қўлда терилажак ҳар кило «оқ олтин» учун камида икки сўм, машинада териладиган бир тонна пахтага юз сўмдан ҳақ тўлашни таклиф қилди. Бу луфтни барча алоҳида илтифот билан маъқуллади. Аммо Ислом Каримов масалани тағин-да кескин қўйди: теримчиларга тўланадиган ҳақ икки сўмдан кам бўлмасин. Шартни бузган хўжалик раҳбарларига нисбатан кескин чора кўрилсин. Негаки, ўтган йили теримчиларни алдаб, белгиланганидан кам ҳақ тўлаган раҳбарлар ҳам бўлди. Англамоғимиз керак, халқни алдаш билан давлатни бойитиб бўлмайди. Маблағ топган хўжалик терим мавсумида ҳар кило пахта учун 5-6 сўмгача ҳақ тўлаши мумкин, деб таъкидланди мажлисда.

Вилоят раҳбарларидан бири таъминот, нарх-наво масаласини кўтарди. Инсоф билан айтганда, мамлакат раҳбарларига ҳам осон тутиб бўлмайди. Ҳукумат энг кам таъминланганларни ўз кафолатига олган, ўртача нафақа эса салкам 2000 сўмга етган бўлса, атрофга ҳам қарайлик. Ана, Россияда ноннинг нархи 30 сўмни қоралаб қолди. Ён қўшниларимиз бир кило ўсимлик мойини 70-80 сўмдан олишмоқда. Бу маҳсулотлар учун республикамиз бюджетидан қўшимча 14 миллиард сўм тўланяпти.

Очиғини айтганда, Ўзбекистондаги бу нисбий арзончилик айрим «ишбилармонлар»нинг тегирмонига сув қуйяпти. Улар озиқ-овқат, кийим-кечак ва саноат маҳсулотларини мамлакатимиздан турли ҳийла-найранглар билан олиб чиқиб, четда 2-3 баравар ортиғи билан сотишга уринмоқдалар. Президент кенгаш аҳлига маслаҳат солдики, бу нопок йўлга каттароқ тўғон қўйсак, яъни республика Ички ишлар вазирлиги ҳузуридаги халқ истеъмоли молларини ноқонуний йўллар билан Ўзбекистондан четга олиб чиқиб кетувчиларга қарши кураш инспекцияси билан божхонани бирлаштирсак, божхона комитети ташкил этсак. Бу таклиф ҳам маъқулланди. Яқин кунларда Президентимиз бу ҳақдаги махсус Фармонга имзо чексалар ажаб эмас.

Икки ойда камида бир марта йиғилажак маслаҳат кенгашининг илк мажлисида мамлакатимизнинг ички ва ташқи сиёсатига оид бошқа масалалар ҳам муҳокама этилди. Тегишли қарорлар қабул қилинди.

«Кенгашганга — кенг дунё». Бизнинг мана шундай баҳамжиҳат, бамаслаҳат ва оқиллик билан кенг дунёга чиқмоқчи бўлаётганимизни қутламоқ керак.

Қулмон ОЧИЛ.
(ЎзА)

БАЙРАМ ТАРАДДУДИ

10 август куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасида Бош вазир А. Муталов раислигида мустақиллик байрамини ўтказиш ташкилий комитетининг мажлиси бўлди. Унда республикамизда, жумладан, Жиззах ва Наманган вилоятларида мустақиллик куни байрамига тайёргарликнинг бориши тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Сўзга чиққан кишилар ташкилий комитетнинг 1992 йил 3 августда бўлиб ўтган мажлисида қабул қилинган қарорга биноан штаблар тузилгани, иш режаси тайёрланиб, бажаришга киришилганини таъкидладилар.

Вилоятларда ҳамда Тошкент шаҳрини орасталаш ва безатиш ишлари 25 августгача якунланади.

Мустақиллик байрамига Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлардан меҳмонлар келишади. Уларни кутиб олиш ва жойлаштириш тадбирлари белгиланди.

Байрам кунларида шаҳар аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ва уларга намунали хизмат кўрсатиш мақсадида пойтахт савдо ташкилотлари тегишли тадбирларни амалга оширадилар.

31 август куни озиқ-овқат дўконлари кеч соат 22 гача, саноат моллари дўконлари эса одатдагидан бир соат кўп ишлайди.

Республикамизнинг Мустақиллик майдонида истиқлол, тинчлик ва ҳамкорлик мавзуида катта байрам тадбири ўтказилади. Унда серқуёш диёримизнинг таниқли санъат усталари, бадиий ҳаваскорлик жамоалари, фольклор дасталари, барча вилоятлардан келган ижодкорлар қатнашадилар.

31 август ва 1 сентябрь кунлари намойиш этиладиган барча спектакллар, бадиий фильмлар меҳмонларга бепул кўрсатилади.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорат комитетининг раиси М. М. Мирқосимов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Э. С. Самандаров, Қ. Н. Тўлаганов, А. Н. Возненко қатнашдилар.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси «1992 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёргарликни туғаллаш ва йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилди.

⊙ Шаҳрихондаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги ҳудудида янги кучли газ тақсимлаш станцияси ишга тушди. Станция Андижон вилоятининг бир неча районлари хўжаликлари ва аҳолисини газ билан таъминлашни яхшилашга ёрдам беради.

⊙ Урганч шаҳри марказий майдонини ободонлаштириш, уни номлаш ва ёдгорлик ўрнатиш юзасидан энг яхши лойиҳа учун танлов эълон қилинди. Танлов ғолибларини тақдирлаш учун мукофотлар таъсис этилди. Танловга тақдим этилган ишлар республика Мустақиллиги кунида — биринчи сентябрда қараб чиқилади.

⊙ Ангрендаги «Ўзбекрезинотехника» бирлашмаси ҳозирги пайтда танқис молга айланган калишлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқда. Шу йилнинг ўзидагина уч миллион жуфт калиш ишлаб чиқарилади. Бирлашманинг Самарқанд ва Наманган шаҳарларидаги бўлимларида ҳам калиш тайёрланмоқда. Бирлашма раҳбарияти маҳсулот ишлаб чиқаришни йилига 10 миллион жуфтга етказиш режасида.

⊙ Бугун Тошкентда дўстлик фестивали бошланди. Япониянинг Фукусима префектурасидан келган меҳмонлар ана шу фестиваль қатнашчиларидир. Фестиваль дастури ранг-баранг ва қизиқарли қилиб тузилган бўлиб, у меҳмонлар учун ҳам, мезбонлар учун ҳам мароқлидир. Фестиваль 20 августгача давом этади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига келадиган сайёҳлар ўз валюталарини бошқа тараққий этган мамлакатларда бўлгани сингари меҳмонхонанинг ўзида алмаштиришлари мумкин. Россия пойтахтининг марказида, «Москва» меҳмонхонасида валюталарни алмаштирадиган биринчи пункт очилмоқда. Валюта билан боғлиқ операцияга лицензияни Россия тарихида биринчи бор «Интурист»нинг банкдан ташқари ташкилоти беради.

⊙ Кеча Москва вақти билан соат 5 дан 05 дақиқа ўтганида «Мир» комплексидаги мўлжалланган режадаги ишларни ниҳоясига етказган Александр Викторенко, Александр Калери ва Мишель Тонини Ерга қайтиб тушдилар.

ХОРИЖДА

⊙ Яқин келажакда собиқ СССРнинг тўртта республикасида — Беларусь, Қозоғистон, Ўзбекистон ва Украинада Япония элчихоналари очилади. РАТА—ТАСС мухбирининг «Иомиури» газетасига асосланиб Токиодан хабар қилишича, Япония ташқи ишлар вазирлиги ўтган шанба куни ана шу ҳақда қарор қабул қилган.

⊙ Россия Олий Кенгашининг Раиси Руслан Хасбулатовнинг Ҳиндистон Республикасига қилган расмий ташрифи ниҳоясига етди.

Бугунги кун нафаси

** Бу ҳақда «Оқшом» хабар берган эди*

ПАРВОЗИНГ ҚОЙИЛ ҚОЛДИРДИ, ИЛ-114!

● «Оқшом» газетасининг кечаги сонида В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг учиш-синаш станциясида ўтган жума куни янги самолёт биринчи марта ҳавога кўтарилгани ва бу ҳақдаги репортажни газетанинг бугунги сонида муштарийлар ҳукмига ҳавола этишга ваъда берган эдик. Ваъда — вафоси билан гўзал деганларидек, бугун биз ана шу тарихий воқеа ҳақида батафсил ҳикоя қилмоқчимиз. Келинг, диққат билан қуйидаги сатрларга кўз югуртирайлик.

ҲА, ҳамма бу кунни орзиқиб кутган эди. Станцияга тўпланган кишилар шивирлашиб гаплашишар, бошларини сарак-сарак қилишар, тошкентлик самолётсозлар яратган янги турдаги пассажир самолёти — «ИЛ-114» самолёти қайси йўналишда учишини тахмин қилиб кўришар эди.

Лекин барибир энг муҳим лаҳзани қўлдан бой бердик, бетон йўлка узра енгил ва қисқа югурган жажжигина оқ-яшил машина деярли овоз чиқармай осмонга кўтарилди, бироз чап томонга оғиб, қисқа бир сониянинг ўзида кўздан ғойиб бўлди. Суратчилар ҳам доғда қолишди, улар ана шу лаҳзани тасвирга тушира олмаганларидан армонда эдилар...

Ушбу қувончли маросимга жуда кўп кишилар ташриф буюришган эди. Ушбу сатрларнинг муаллифи «ИЛ-114» самолёти осмону фалакда бўлган пайтда зўр иқтидор эгалари бўлмиш кишилар билан суҳбатлашишга муяссар бўлди. Улар бош конструктор Генрих Васильевич Новожилов ва ҳамюрт фазогиримиз, Россиянинг икки марта Қаҳрамони Владимир Александрович Жонибековлар эди. Уларнинг ҳар иккаласи янги самолёт моделини юксак баҳоладилар.

— Бизнинг ушбу машинамиз анча эскириб қолган «АН-24» самолётининг ўрнини эгаллайди, — дейди Генрих Новожилов. — Унинг тежамкорлигини айтмайсизми? Бинобарин «ИЛ-114» самолёти ўзининг ўтмишдошига қараганда икки баравар кам керосин сарфлайди.

Суҳбатга Владимир Жонибеков ҳам қўшилади:

— Бугун ҳаммамизнинг кайфиятимиз, айниқса, ўзгача, — дейди у. — Агар учиш-синаш станциясига завод меҳнат аҳлининг ҳаммасини йиғиш имконияти бўлганида уларни ана шу ажойиб ғалаба билан муборакбод этган бўлур эдик. Дарҳақиқат улар ҳар қандай мақтов сўзларига лойиқдирлар.

Мен анчадан бери бизнинг авиациямизга худди шундай машиналар кераклигини ҳисоблаб юрар эдим. Чунки бундай машиналар катта ҳаёт йўлига эга. Ана шу боисдан ҳам улар бизда ҳам, хорижий элларда ҳам тезда шуҳрат қозонади. Бир нарсани яширолмайман: мен жон деб «ИЛ-114» самолётида осмонга кўтарилган бўлардим. Лекин ҳали уни синаш керак. Бинобарин, авиацияда майда-чуйда нарсалар бўлмаслиги лозим.

... Шу пайт яна осмонга қарадик, кўзимиз аввал кичик бир нуқтага, кейин эса самолётга тушди. У бизнинг назаримизда ерга қўнишга ҳозирланаётгандек эди. Лекин «ИЛ-114» самолёти бошимиз узра учиб ўтиб, яна осмонга йўл олди ва қаримб булутсиз фалак ичига шўнғиб кетди.

Бирлашма бош директорининг ўринбосари Михаил Исраильевич Брусиловский машина дизайни яхши ва замонавий эканини таъкидлади. Генрих Васильевич Новожилов унга юксак баҳо берди. Бу бирлашманинг Вячеслав Николаевич Жуков раҳбарлик қилаётган 84-цехи жамоасининг катта хизматидир.

Меҳмонлар орасида Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазири Ўткур Тўхтамуродович Султонов ҳам бор эди.

Ўткур Тўхтамуродович ўз умрининг ўттиз йилини бирлашмага бахшида этган кишилардан биридир. Шу боисдан ҳам унинг бугунги қувончининг чеки йўқ эди.

— Дарҳақиқат, мен бугун бу ерда меҳмон эмасман, балки қадрдон жамоамизнинг қўлга киритган ютуғини кўриб қувониб турибман. Мен кўпгина бундай қувончли онларнинг гувоҳи бўлганман. Бу 1973 йилнинг май ойида бўлган эди. Ўшанда мен лаборатория бошлиғи эдим. Ўшанда «ИЛ-76» самолётининг осмонга кўтарилишида қатнашганман. Бинобарин авиация бирлашмасидан кетган бўлсам-да, ҳар доим ўзим учун қадрдон бўлиб қолган жамоанинг ишларини мароқ билан кузатиб бораман. Шу боисдан «ИЛ-114» самолётининг йиғилишини зўр қизиқиш билан кузатиб бордим.

Биз Ўткур Тўхтамуродовичга бугунги тантана меҳмонлари бўлмиш Новожилов ва Жонибековларнинг ана шу машинага берган юксак баҳосини эслатиб, ташқи иқтисодий алоқалар вазири сифатида хорижий мамлакатларнинг самолётнинг ана шу моделига қандай муносабатда бўлажакликларини сўрадик.

— Яқинда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Германиянинг машҳур «Мерседес» фирмаси вакиллари ана шу бирлашмада бўлган пайтларида германиялик меҳмонлар машинани кўриб ўз ҳайратларини яшира олмадилар, — дейди Ўткур Султонов. — Улар бирлашма бош директори В. Н. Журавлев билан ҳамкорлик тўғрисидаги битимни имзоладилар. Хорижлик ишбилармонлар унчалик катта бўлмаган тежамкор ва замонавий машинани сотиб олишга жуда ҳам иштиёқмандлар. Бинобарин, «ИЛ-114»ни харид қилиш масаласига келганда шуни айтиш керакки, чет эллик тадбиркорлар пулни бекорга сарфлашмайди. Улар қандай маҳсулот олиш кераклигини жуда яхши билишади.

Бу ерда яна шуни ҳам айтиш керакки, чкаловликлар янги машинани Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг бир йиллиги арафасида ва Химк авиация заводининг 60 йиллиги бўсағасида осмонга чиқардилар. Аслида тошкентлик авиасозлар катта саналарни ана шундай меҳнат ютуқлари билан кутиб олишга одатланиб қолишган.

... Яна нигоҳимиз осмонга қаратилди. Яна кўзимиз бир нуқтага, кейин эса самолётга тушди. Бортига «Илюшин» деган сўзлар йирик ҳарфлар билан битилган самолёт пастга қараб тезлик билан туша бошлади. Тўпланганларнинг бутун нигоҳи шунга қаратилган эди. Самолёт оҳиста ерга қўнди ва бир жойда қотиб қолди. Ҳамма қувончдан «Ура!» деб юборди, улар бир-бирларини табриклай кетдилар, ўзаро бир-бирлари билан қучоқлашишлар, елкага қоқишлар узоқ давом этди.

Ҳамма қатори самолёт салонига чиқдик. Унинг хонасида экипаж командири ўриндиғида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси бош директорининг биринчи ўринбосари Арслон Ғойипович Рўзметов, иккинчи ўриндиқда эса иккинчи учувчи Владимир Александрович Жонибеков ўтиришга улгурган эдилар. Уларнинг ҳар иккаласи ана шу самолётнинг яхшилигига яна бир бор тан бериш учун шундай қилган эдилар.

— Бизга шундай машиналар жуда ҳам керак, — дейди А. Ғ. Рўзметов. — Бундай самолётларга буюртмалар берамиз. Маҳаллий йўлларда улар чиндан ҳам бебаҳодир.

Салонда пассажирларнинг ўриндиқлари ўрнига ҳозирча турли-туман приборлар ўрнатилган. Бироз вақт ўтгач бу приборлар самолётнинг барча системалари ҳавода қандай ишлаганини «сўзлаб» беради.

Энди биз «Оқшом» муштарийларини учишда қатнашган экипаж аъзолари билан ҳам таништирмоқчимиз. Улар хизмат кўрсатган учувчи Игорь Зокиров, Валерий Григорьев, Владимир Титов ва етакчи муҳандис Андрей Сумёнковлардир. Уларнинг ҳаммаси учишнинг рисоладагидек ўтганлигини бир оғиздан тасдиқлашди.

Биз В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Василий Николаевич Журавлевни ҳам суҳбатга тортдик. У ҳам машина салонида эди.

— Ўзбекистон заминида 50 йилдан бери меҳнат қилаётган авиасозлар самолёт ҳамда вертолётларнинг тўққиз хилини яратдилар, — дейди у. — Уларнинг тўрттаси Илюшин фирмасининг чизмалари асосида йиғилган. Биринчи «ИЛ-14» пассажир самолёти 1954 йилнинг март ойида осмонга кўтарилган эди. Кейин эса «ИЛ-76», «ИЛ-78» ва бошқа самолётлар бунёдга келди. Бугун эса бирлашма яна бир мураккаб ва катта ишни сарҳисоб қилмоқда. Синовдан ўтаётган ушбу машина синовдан ўтгач, бирлашма уни серияли равишда ишлаб чиқаришга киришади. Улар 64 ўринлидир...

Ҳа, тошкентлик самолётсозлар катта меҳнат муваффақиятини қўлга киритдилар. Улар Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг бир йиллиги арафасида ажойиб машина яратдилар. Бу машинанинг дастлабки синови ҳам кўнгилдагидек ўтди. Бирлашманинг учиш-синаш станциясига ташриф буюрган ҳамма кишиларнинг кайфияти аъло даражада эди. Улар республика саноатининг дарғаси бўлмиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидек забардаст корхонанинг ажойиб анъаналарга эга бўлган ишчилари қўли билан бунёд этилган «ИЛ-114» самолёти яратилганлигидан беҳад бошлари осмонга етган эди.

«ИЛ-114» самолётининг дастлабки парвози пайтида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат котиби Раҳим Ражабов, Тошкент шаҳар Ҳокими Атхамбек Фозилбеков, Ҳамза район ҳокими Ботир Юсупов ва бошқа азиз меҳмонлар қатнашдилар.

Саид БОТИРОВ.

Barcelona'92

НАВБАТ— АТЛАНТАГА

Якшанба куни Барселонада бўлиб ўтаётган XXV ёзги Олимпия ўйинлари ниҳоясига етди. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги вакиллари 112 бора ғолиблик шоҳсупасига кўтарилишди. Улар 45 та олтин, 38 та кумуш, 29 та бронза медалини қўлга киритишга сазовор бўлишди. Мустақил давлатлар таркибида қатнашган ўзбекистонлик 17 спортчи ҳам яхши натижаларга эришишди. Бунда ҳамшаҳримиз Марина Шмонина ва Анатолий Асрабоев каби спортчиларнинг меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

Мусобақанинг охирги куни ҳам бир қанча совринли ўринлар учун қизғин баҳслар бўлиб ўтди. Боксчилар мусобақасида кубалик спортчиларнинг қўллари баланд келди. Улар етти маротаба ғолиблик супасига кўтарилишиб, олтин медалларни қўлга киритишди. Волейболчилар баҳсида эса Бразилия вакиллари чемпион бўлишди. Сув тўпи бўйича мусобақада Италия жамоаси ғалаба қозонди.

Барселонадаги олимпиада мусобақалари ўзининг бетакрор воқеалари, юксак натижалари билан минглаб спортчиларнинг хотирасида сақланиб қолади. Энди навбатдаги ёзги олимпиада мусобақалари Атлантада бўлиб ўтади.

* ХДП: нуқтаи назар

ҚУЙИДАН БОШЛАНАДИГАН УСЛУБ

ЎЗБЕКИСТОН Халқ демократик партияси Ўзбекистон Компартиясининг негизида тузилган бўлса-да, у ўзини парламент услубида ишлайдиган партия эканлиги ва фаолиятининг мулкчиликка ворислигини ошкор эълон қилди. Аммо, партиянинг янгиланиши бундан анча аввал бошланган эди. Ўзбекистон Компартиясининг XXII съездининг ҳар иккала босқичи давомида у ўзининг ҳаракат дастури ва Низомини Ўзбекистон шароитига мослаб қабул қилди. Бу мустақиллик ўша пайтдаёқ Марказда тиғ билан кутиб олинди. Нимагадир кўпчилик мана шу ҳақиқатни ҳалигача тан олгиси келмайди. Ахир, ўша пайтда бундай кескин ва сиёсий жиҳатдан журъатли ишни ҳали ҳеч ким ўз зиммасига ололмас эди. [illegible]

[illegible] жуда чуқур. Балки минг йилларга бориб тақалар бунинг тарихи. У Навоий ва Бобур замонларида ҳам, ўтмишдаги феодал хонлик даврларида ҳам, боболаримиз оқ подшо қўл остида яшаган вақту инқилобдан кейинги «фаровонлик» пайтида ҳам бор эди. Қизил империянинг қанча киши билмас жабру жафоларини кўрди, лекин тўзиб кетмади. Шунча суронлардан ўтиб ҳам яшаб қолди. Шунинг учун район кенгаши ва ҳокимлиги маҳалла халқининг минг йиллик орзу-умидлари ўлароқ одил идора усулини сақлаб қолиш ниятида мавзеларни ҳам маҳаллаларга айлантиришга қарор қилди. Районда эскидан ишлаб турган 19 та маҳалла ёнига мавзелар ва бошқа турар жойлар ҳисобидан яна 25 та маҳалла қўшилди. Бугунги кунда районда 44 та маҳалла фаолият кўрсатмоқда. Бизнинг ҳудудимиздаги Олмазор даҳаси ҳам маҳаллага айлантирилди. Янги маҳаллага янги фаоллар, янги комитет аъзолари сайланди. Уларнинг аксариятини ХДП аъзолари ташкил этади.

Ҳозир янги маҳалла партия ташкилоти ҳисобида 60 нафардан зиёд ХДП аъзоси бор. Уларга тажрибали партия ходими Н. Воробьёва раҳбарлик қилмоқда. [illegible]

Чапаев маҳалласи партия ташкилотининг котиби, шифокор Раҳима Назарова [illegible] аниқ ташхисга эга бўлган 16-мавзелик 74 ёшли Е. Гюнсбург, «Қизил Шарқ» маҳалласида яшовчи 73 ёшли Э. Киселева, 1-мавзелик 80 ёшли ХДП аъзоси Ш. Ташлановлар жуда хурсанд. Кексаларнинг тиббий кўрикдан ўтказилиши давом этмоқда.

Маҳалла партия ташкилотлари котибларининг барчаси ҳам ташаббус кўрсатиб ишлаяпти десам муболаға бўлмайди. Улар айниқса ХДП дастури ва Низомида таъкидланганидек, Мустақил Ўзбекистонни, демократик ва ҳуқуқий жамиятни қуришдан иборат мақсадларимизни рўёбга чиқаришда партия аъзолари бўлган халқ депутатларининг фаолиятини кучайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Шу туфайли ҳудудимиздаги депутатлар гуруҳининг фаолияти ой сайин мунтазам равишда ўз йиғилишларида муҳокама этилаяпти. Гуруҳга Ўзбекистон халқ депутати, Тошкент иқтисодиёт университети ректори Саидаҳрор Ғуломов раҳбарлик қилмоқда. Гуруҳга уюшган 24 нафар халқ депутатининг 13 нафари ХДП аъзосидир. Гуруҳ раҳбарининг ХДП аъзоси бўлганлиги ҳам ишимизнинг самарали кечишига омил бўлмоқда.

ХДП аъзолари, депутатлар, ижтимоий таъминот ва бошқа мутасадди ходимлари район ҳокимлиги билан ҳамкорликда аҳолининг кам таъминланган қатламларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этишнинг аҳволини аввало депутатлик гуруҳларида, кейинчалик ҳудудий партия ташкилотларининг ижроия бюро йиғилишида, сўнгра Ўзбекистон ХДП район кенгаши ижроия бюроси йиғилишида муҳокама этдилар. Бу масала ХДП район кенгашининг пленумига олиб чиқилди. Район кенгашининг IV пленумида район аҳолисининг кам таъминланган қатламларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашни янада кучайтиришда партия ташкилотларининг ишчанлигини янада ошириш хусусида қарор қабул қилинди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Низомида айтилганидек, амалдаги қонунларга хилоф бўлмаган жойларда, бир ишхонада, ишлаб чиқариш бирлашмасида бошланғич партия ташкилотлари тузилган. Ҳудудимизда бундай партия ташкилотлари 4 тадир. Ўзбекистон ХДП район кенгаши IV пленумининг меҳнаткашларнинг кам таъминланган қатламини ҳимоялашни янада кучайтириш ҳақидаги қарорини ана шу ишлаб чиқаришдаги партия ташкилотлари изчиллик билан амалга оширмоқдалар. [illegible] Ахир, ҳозирги нарх-наво осмондаги шароитда нафақа билан кун кечиришнинг нақадар мушкуллигини ҳар бир инсон сезиб, кўриб турибдику! Қолаверса, ХДП Низомида бошланғич партия ташкилоти маош, нафақа оладиган ва олмайдиган ҳамда бошқа даромади бўлмаган партия аъзоларининг ҳар бири бўйича аниқ шарт-шароитлардан келиб чиққан ҳолда бадал миқдорини белгилаши мумкинлиги ёзиб қўйилган. Демак, бу борада бошланғич партия ташкилотлари аҳволни юқори партия идораларидан кўра яхшироқ билади ва шунга яраша иш тутади. Бунга ҳеч қанақа сафсатанинг кераги йўқ. Партия ташкилоти бунга муҳтож ҳам эмас.

Маҳалла партия ташкилотларига турли ташкилот ва корхоналарда ишлайдиган ХДП аъзолари уюшган. Улардан аъзолик бадалини тўплашдаги қийинчиликлар пул кўчириш йўлига ўтиш билан бартараф этилаяпти. Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг норматив-методик ҳужжатларида «Аъзолик бадаллари партия аъзоларининг аризаси бўйича, партия ташкилотининг розилиги билан бухгалтерия орқали унинг меҳнат фаолияти учун ажратилган суммасидан ушлаб қолиниши мумкин. Бундай ҳолларда ушлаб қолинган бадаллар Ўзбекистон ХДП тегишли район кенгашларининг махсус ҳисобига қўйиш учун жамғарма банки муассасаларига ўтказилади» дейилган. Шу кўрсатмага биноан Тошкент нон ишлаб чиқариш бирлашмасининг 5 та заводи, чанқовбосди ичимликлар тайёрловчи комбинат ва бошқа кўпгина ташкилотларда ишлайдиган ХДП аъзоларидан бадаллар бухгалтерия орқали иш ҳақидан бир фоиз ушланиб жамғарма банклари муассасаларига пул кўчириш йўли билан уддаланаяпти. Бу операцияни бажаргани учун ишхона бухгалтери тўпланган бадалларнинг 2 фоизини олмоқда.

Мазкур услубни бошқа партия ташкилотлари ҳам мақбул топиб, ўз аъзолари билан келишган ҳолда фаолиятларида қўлламоқчилар.

Ҳудудимиздаги 7 та маҳалла, 4 та ишлаб чиқариш бошланғич партия ташкилоти ва 4 та цех партия ташкилотига 663 нафар ХДП аъзоси бирлашиб турибди. Партия аъзоларининг асосий қисмини ўрта ва ўрта ёшдан юқори ёшдаги кишилар ташкил этади. Кўпинча юқори партия органлари ходимларидан нима учун партия сафларини ёшлар билан мустаҳкамламаяпсизлар, деган таъналарни эшитамиз. Ахир, ёшлар маскани бўлган ўқув даргоҳлари партиядан ҳоли этилган бўлса, қандай қилиб ХДПни ёшлар ҳисобига ошириш мумкин?! Турар жойлардаги кам сонли ёшлар ҳам иш билан таъминлашдек шартни олдимизга кўндаланг қўяди. Партиянинг эса уларни бемалол қабул қилаверадиган ишхонаси йўқ.

Шунга қарамасдан бошланғич партия ташкилотларимиз меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш мақсадида имкони борича мутахассис ёшларни, ХДП аъзолари бўлган кўп болали оила соҳибларини турли штат қисқартиришларга тушиб қолмаслигига интилмоқда. Бу борада касаба уюшмалари комитетлари бизга кўмаклашаётир. Бироқ аниқ иқрор бўлишимиз керак, хом ашё ва турли материаллар танқислиги сабабли қатор корхоналарда иш мароми қисқараяпти. Цехлар ёпилаяпти. Натижада ишчи кучларининг қисқариши ўз-ўзидан равшанлашаяпти. На чора. Бу бозор иқтисодиёти қонунияти.

Бошланғич партия ташкилотида, унинг қуйи бўғинларида партия аъзоларининг сонидан қатъий назар, ижроия бюро сайлаш ҳақидаги масалани, фаолиятининг шароити ва муҳитидан келиб чиқиб бошланғич партия ташкилотининг ўзи ҳал қилади. Биз коммунистик партия давридагидек, сен ижроия бюро тузибсан ёки тузмабсан, деб кўрсатма бермаймиз. Йиғилишлар ўтказиш борасида ҳам шу тахлитда иш кўрамиз. Бошланғич ташкилотлар зарур масалалар туғилган тақдирда ва йилнинг чорагида бир бор йиғилиш ўтказадилар. Ижроия бюро йиғилишлари ҳам ўзлари белгилаган даврда ўтади. Ҳудудий партия ташкилотимизнинг ижроия бюроси йиғилиши партиянинг ташкилий тузилиши даврида ойига икки марта ўтказилар эди. 15 нафар бюро аъзоларимизнинг таклифига биноан ташкилий давр якунлангач, ойига бир марта бюро йиғилиши ўтмоқда. Унда энг зарур ва долзарб масалаларгина муҳокама этилаяпти.

Кўпроқ партиясизлар билан мулоқотда бўламан. Уларнинг кўпчилигидан ХДП бизга нима беради, деган саволни эшитаман. Ахир, қайси мамлакатда, қайси сиёсий партия кишиларга бирор нарса берипти? Партия сиёсий куч уюшмаси. Ҳар қандай сиёсий партия ўз дастури ва Низомига биноан кишиларни ижтимоий ҳимоя қилишга, ҳокимиятни эгаллашга интилади. Кишиларга нақд нарсани ҳокимият билан касаба уюшмаси федерациясигина бериши мумкин. Буни бир киши иккинчи бир кишига айтиш билан кенг оммани огоҳ этиб бўлмайди. Буни кўпнинг минбари бўлган оммавий ахборот воситаларигина, улар орқали партиянинг юқори органларида ўтирган кишиларгина айтиши, ташвиқот қилиши керак. Бир сўз билан айтганда партия нашрлари партиянинг чинакам таъсирчан ғоявий қуролига айланиши зарур.

ХДПнинг шаклланганига ўн ойдан ошяпти. Шу давр ичида бирор партия нашрида қуйи партия ташкилотлари иш тажрибасини мукаммал ёритилган материални ўқимадим. Ҳамма ишни қуйи партия ташкилотлари амалга ошираяпти. Шундай бўлгач, ҳудудий, бошланғич ва цех партия ташкилотлари фаолиятини мунтазам ёритиб бориш керак. Чунки, уларда иш жонланмасдан туриб, юқори партия органларида иш ўнгланмайди. Келажакдаги халқ депутатлари сайлови кампаниясида парламент услубида иш олиб бораётган ҳудудий партия ташкилотлари ХДПнинг кунига ярайди. Буни асло унутмаслик зарур.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўнинчи сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов «Келажакда партиялар ва жамоат ҳаракатларининг роли ва мавқеи янада ошади. Қайси партиянинг дастури халққа манзур бўлса, ўша партия ҳокимият тепасига келади. Агар дастурини, берган ваъдаларини бажара олмаса, ўрнини бошқа партия вакилларига бўшатиб беришга мажбур бўлади» деди. Демак, қайси партиянинг ғояси инсоний бўлса, одамларга фойдаси тегса, ўша ғоя жамиятга керак бўлади. Шундан кўриниб турибдики, бошқа сиёсий партиялар сингари ХДП ҳам ўз ғоясининг инсонийлиги, умрбоқийлиги учун курашиши керак. Бу кураш мафкурани кучайтиришдан, оммавий ахборот воситалари орқали ўз ғояларининг инсонийлигини халққа етказишдан иборатдир.

Худойназар ҒОЙИБОВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Чилонзор районидаги 1-ҳудудий ташкилоти котиби.

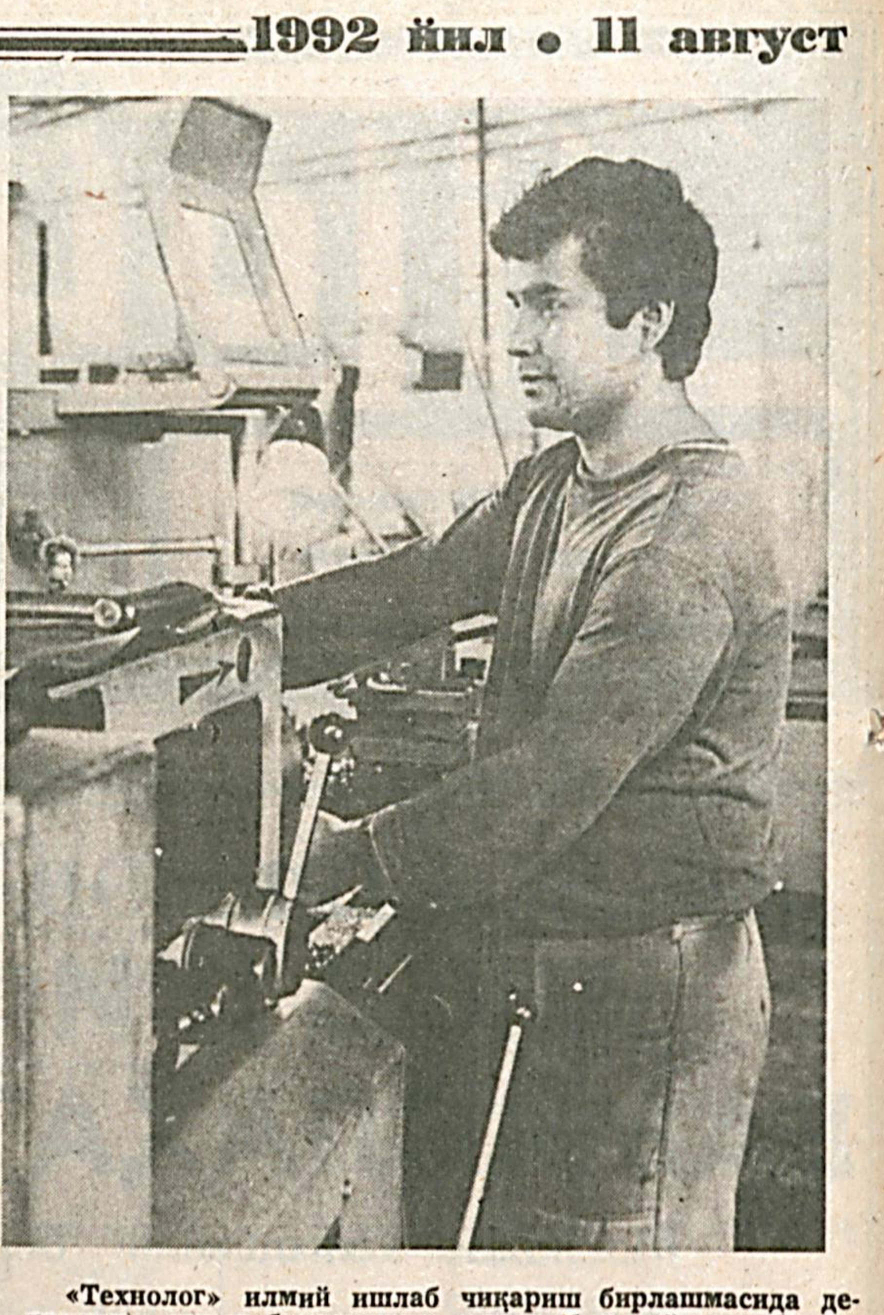

«Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида деталларга ишлов бериш жуда мураккаб жараён ҳисобланади. Корхонада 1976 йилдан бери самарали меҳнат қилиб келаётган Расул Йўлдошев бунинг уддасидан чиқади.

СУРАТДА: 6-даражали токарь Расул Йўлдошев навбатдаги хом ашёга ишлов бераётган вақт.

* Куюнчаклик билан ёзилган

КИМ КАФОЛАТ БЕРАДИ?

ЧКАЛОВ номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси барчага маълумки 8 ҳудуддан иборат. Улар орасида синов майдонлари, ишлаб чиқариш цехлари, омборлар бор. Демак ҳудуд, ишлаб чиқариш қанчалар катта бўлса, чиқарилаётган чиқиндилар ҳам шунга яраша бўлади.

Ўтган йили кўкка учган, ерга синган зарарли чиқиндилар, заҳарли моддалар салкам 2033 тоннани ташкил қилган эди. Ундан 971 300 килограмми ёки салкам 972 тоннаси ушлаб қолинди ва тозаланди. Бу умумий ҳисобнинг 47 фоизини ташкил этади, холос. Чиқинди моддалар орасида азот, углерод оксидлари, фенол, формальдегид, хром, никель, марганец, турли кислоталар борки, улар билан «ҳисоблашмасдан» иложимиз йўқ.

Гап барчамиз учун ҳаёт-маматни белгиловчи табиатимиз муҳофазаси ҳақида кетар экан, 1988 йилда ишлаб чиқилган, ўша йили тасдиқланган моддаларнинг йўл қўйилиши мумкин бўлган меъёри (ПДВ) ишлаб чиқаришнинг заҳарли чиқиндилар чиқариши мумкин бўлган участкаларида мутлақо ҳисобга олинмаган. Ҳозирги кунда ушбу меъёрнома ўз кучини йўқотди ва у энди қайта кўриб чиқишга муҳтож.

Келинг, ушбу меъёрномага амал қилмаслик оқибати нималарга олиб келишини бир кўздан кечирайлик. 816 ифлослантириш манбаидан 805 таси янги ташкил қилинган. Уларнинг 229 таси, яъни 37 фоизи тозалаш қурилмалари билан таъминланган. Аслида эса барча манбаларни қайта қуриш, уларни тозалаш қурилмалари билан таъминлаш ниҳоятда зарур.

Меъёрномада кўзда тутилган чанг ва газ тозалагич жиҳозларни назорат қилиш бирлашманинг саноат санитария лабораторияси томонидан амалга оширилиши керак. Аммо деярли бирорта чоратадбир белгиланмаган.

Бирлашманинг «А» ҳудудида бир неча марта таъкидлаш, қарор қабул қилишлардан кейин гальваник ва қуюв цехлари тўхтатиб қўйилди. «Б» ҳудудида эса ўрнатилган 196 та чанг-газ тозалагич ускуналарнинг 59 таси деярли яроқсиз ҳолга келган. Улар 39—52 фоиз чангни тозалайди. Ускуналарнинг 90 фоизи мутлақо эскирган. Улар 1979 йилда ишга туширилган.

Авиабирлашма ҳудудидаги сув масалалари, уни тозалаш, силкинди ва оқава сувлар ер остига сингиб кетмаслиги юзасидан кўплаб тадбирлар белгиланди. Улар, афсуски, тўлиқ бажарилмади, ўлда-жўлда ётибди. Сувларга сингиётган хром, никель сингари заҳарли моддалар миқдори ошгандан ошиб бормоқда. «Чкалов» метро бекатининг маълум муддатга ёпиб қўйилгани, бекат деворларидан ҳаёт учун хавфли сизот сувлари силкиётгани ҳақида ташвишли хабарлар бир неча марта таъкидланди. Метро ёпилса очилади, аммо сизот сувлар Қорасув каналини мутлақо яроқсиз ҳолга келтираётгани ҳақида нима дейиш мумкин?

Хулласи калом, табиатни муҳофаза қилиш борасида олиб борилаётган катта ишларга қарамасдан авиабирлашмадаги ишларни тўла маънода яхши деб бўлмайди. Тўланган жарималар миқдорини айтавериш эса одамларнинг жиғига тегиши, «шаҳар табиатни муҳофаза қилиш комитети жарима солишдан бошқа ишни қила оладими ўзи?» деган ҳақли савол туғилиши мумкин.

Авиабирлашма сўзсиз халқ хўжалиги учун зарур, мустақил республикамиз саноатини юксалтириш учун хизмат қилиши аниқ. Лекин табиатни бир лаҳза ҳам унутмайлик. Унинг оқибатлари ҳаётимизга ўнгланмас зарба бермаслигига ким кафолат беради?

Турсун АБДУЛЛАЕВ.

* Қиш тайёргарликни ёқтиради

ИШГА ВИЖДОНАН ЁНДОШИЛСА

ПОЙТАХТНИНГ икки миллиондан ортиқ аҳолисини куз ва қиш ойларида иссиқлик билан таъминлашнинг ўзи бўлмайди... Уйларимизга ана шу иссиқликни тарқатувчи асосий корхона Тошкент иссиқлик ишлаб чиқариш маркази ҳисобланади.

Айни пайтда корхона 10 та катта иссиқлик марказларини ўз ичига олади. Қозонхоналар шаҳримизнинг барча районларида жойлашган. Хуллас, биз яшаётган хонадонларнинг куз ва қаҳратон қиш фаслида исиши ёки исимаслиги тўғридан-тўғри корхона ишчи ва хизматчиларининг меҳнатига боғлиқ.

Хўш, шундай экан, бу иссиқлик тарқатувчи корхона бугунги бозор иқтисодиёти шароитида қандай ишламоқда? Мавсумга қандай тайёргарлик кўрилди? Жорий ҳамда 1993 йилларда шаҳарда истиқомат қилувчилар бемалол иссиқ хонадонларда ўтиришадими? Биз куни кеча шу ва бошқа саволлар билан иссиқлик ишлаб чиқариш маркази бош муҳандиси Алексей Владимирович Худякка мурожаат қилдик.

⊙

— Алексей Владимирович, ҳали совуқ тушишига анча эрта. Шундай бўлса ҳам қиш мавсумига тайёргарлик сизларда аллақачон бошлаб юборилган бўлса керак? Шулар ҳақида батафсилроқ гапириб берсангиз.

— Бизнинг корхона энг қиммат ва мураккаб ускуналар билан таъминланган. Ҳозир уларга минггa яқин кишилар хизмат қилишади. Пойтахтда жойлашган қозонхоналар ҳар йили 95 миллион кубометр сув, 1,3 миллиард кубометр газни истеъмол қилади. Фақат сувни айлантириш учун 280 миллион киловатт-соат электр қувватини сарфлайди.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтишим кераки, ўтган йили биз бу борада баъзи бир камчиликларга йўл қўйган эдик. Натижада иссиқлик билан таъминлашда шаҳарликларнинг бир қанча ҳақли эътирозларини эшитишга тўғри келди. Шунинг учун бу йил иссиқлик марказларини кузги-қишки мавсумда тайёр ҳолга келтириш мақсадида корхона хизматчилари қилинадиган барча ишларни режалаштириб олишди. Шу йил баҳорда иситиш мавсуми тамом бўлиши билан бу ишга тааллуқли ташкилотлар билан баҳамжиҳат ишга киришдик.

Бугунги кунга келиб режа бўйича 10 та қозонхоналардан 5 тасини тўлиқ таъмирдан чиқариб бўлдик. Қолган қозонхоналарда ҳам таъмирлаш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Корхонага қарашли яна 40 та қозонхонада жорий таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. Ҳозирга келиб корхона бўйича таъмирлаш режаларининг ярми бажарилди.

Шаҳримизнинг Юнусобод ва Сергели районларида кўплаб янги уйлар бунёд этилаяпти. Турган гапки, шу янги хонадонлар қишда иссиқликсиз тура олмайди. Шу муносабат билан юқоридаги районларда бир неча йиллардан бери иссиқлик етишмаслиги туфайли, шу ердаги аҳолини иссиқлик билан таъминлаш қийинлашиб кетган эди. Шуларни ҳисобга олган ҳолда 4 ва 8-иссиқлик марказларида қўшимча иккита қозонхона қуришни мўлжаллаган эдик. Ўтган йили шу қозонхоналарни ишга туширдик. Айни пайтда бу ерларда иссиқлик етарли.

Ундан кейин ўтган йили корхонамиз қозонхоналарида янги технологияни жорий этишга ҳаракат қилган эдик. Шу мақсадда Екатеринбург кимё заводидан келтирилган янги ускунани шаҳримизнинг 7-иссиқлик марказида ўрнатгандик. Бу ускунанинг қулайлик тарафлари шундан иборатки, қозонхонанинг бирдан қайнаб кетиши олди олинади. Натижада қозонларни тўлиқ таъмирлаш икки марта қисқаради. Сувни сарф қилиш анча камаяди.

Лекин синов пайтида бу ускунанинг камчиликлари ҳам яққол кўриниб қолди. Биринчидан, бу ускунада қозонларнинг қайнашини керакли даражага кўтара олмайсиз экан. Иккинчидан, у жуда қиммат. Ундан кейин ускунани корхонамизда жорий этиш учун бошқа қийинчиликлар ҳам мавжуд. Шунинг учун янги ускунани ўрнатишдан олдин яна бир ўйлаб кўриш керак бўлади.

Электр насос ускуналарини таъмирлаш ишлари ҳам ниҳоясига етай деб қолди. Баъзи бир қийинчиликларга қарамасдан бу ускуналарни сифатли таъмирдан чиқаришга муваффақ бўлинаяпти. Ҳозиргача юздан ортиқ насос таъмирдан чиқарилди.

Шунингдек, қозонхоналар атрофини йиғиштириш, асфальт ётқизиш, ускуналарни бўяш ва бошқа ишлар амалга оширилмоқда. Бунда шаҳар районлари ҳокимлиги мутасадди раҳбарларининг ҳиссаси катта бўлмоқда. Чунки улар районларда жойлашган иссиқлик марказларини ўз оталиқларига олишган.

— Қишки тайёргарлик даврида қандай муаммоларга дуч келинди ва булар нималардан иборат?

— Муаммолардан бири хом ашё материалларидир. Иссиқлик марказлари ҳозир керакли ҳажмда металлар, электр ускуналари, эҳтиёт қисмлар ва бошқа хом ашёлар билан тўлиқ таъминланмаган.

Иккинчи муаммо бу — пул масаласи. Масалан, келажакда 4-иссиқлик марказини 900 гикакалорий соатга, 8-иссиқлик марказини 660 гикакалорий соатга етказишимиз керак. Бундан ташқари 1, 2, 4, 7-иссиқлик марказларини қайта таъмирлашдан ўтказишимиз зарур. Шунга кўра шаҳримиздаги 4 ва 8-иссиқлик марказига шу йилнинг 4-чорагида иккита янги қозонхона олишга шартнома туздик.

Лекин кейинги пайтларда бу хом ашёларга нархлар жуда кўтарилиб кетди. Баъзи бир материаллар нархи 30 баравардан кўпга ошган. Ҳозирча бу нарх-наволарни ушлаб бўлмаяпти. Шу сабабдан юқоридаги режаларни амалга ошириш учун биринчи навбатда бизга кўплаб маблағ керак бўлади. Айни пайтда режадаги кўп ишлар пул йўқлиги туфайли тўхтаб қолган. Корхонанинг бундан кейинги ишлаши давлат томонидан қанча маблағ ажратилишига боғлиқ бўлади.

Ундан кейин шаҳримиздаги «ТошГРЭС» корхонаси 1990 йилдаёқ шаҳар уйларига 2060 гикакалорий соат иссиқлик бериши керак эди. Бу ҳақда 1985 йил 18 февралда Ўзбекистон Вазирлар Кенгаши қарор чиқарган. Бироқ бу қарор қоғозда қолиб кетди. Яъни у бажарилмади. Бу масала охиригача етказилмас экан, биз юқоридаги санаб ўтган иссиқлик марказларини қайта таъмирлашимиз учун имконият бўлмайди. Чунки ёзда ҳамшаҳарларимизга иссиқ сув етказиб берадиган заҳирадаги қозонхоналаримиз етарли эмас.

— Хонадонларни иссиқлик билан таъминлашда корхонанинг қуввати етарлими?

— Бунга бир томонлама қараб бўлмайди. Тўғри, бунда бизнинг айбимиз ҳам бор. Буни биз инкор қилаётганимиз йўқ. Бироқ, шаҳарнинг бир қатор районларида иссиқликдан тежаб-тергаб фойдаланмайдилар. Натижада катта йўқотишлар рўй бермоқда. Ҳозир шаҳарда кўзда тутилганидан 2—3 баравар кўп сув сарф қилинмоқда. Бу йўқотишлар эвазига қанчадан-қанча заҳирадаги қозонхоналарни ишлатишга мажбур бўлаяпмиз. Масалан, 10-иссиқлик марказининг бир кунлик сарфи ёз ойларида 1 минг кубометрга яқин. Амалда эса икки баравар кўп сарфланаяпти. Бошқа иссиқлик марказларида ҳам аҳвол шу.

Бунинг сабаблари ҳар хил. Биринчидан хонадонда яшаётган кишиларнинг баъзи бирлари ўзлари учун жуда керак бўлган иссиқ сувни тежамайдилар. Уни хоҳлаганича очиб қўядилар. Ҳозир баъзи бир кишиларнинг ҳовлисида чўмилиш ҳовузлари мавжуд. Ҳатто баъзилар чўмилиш учун ана шу ҳовузларни ҳам иссиқ сув билан тўлдиришга журъат этишаяпти. Чунки бу сувнинг ҳисоби йўқ. Чет элларда эса шу сувларни ҳисоблайдиган ускуналар ҳар бир хонадонда мавжуд. Масалан, шу сув ўлчагичлар Германия, Финляндия мамлакатларида бор. Улар меҳмондорчиликка ёки бошқа жойларга кетган вақтда хонадонда иссиқлик тарқатувчи ускуналарни ўчириб қўйиши ҳам мумкин. Шунинг учун улар бизга қараганда анча тежамкор.

Иккинчи сабаби эса сувни хонадонларга етказиб берадиган қувурларнинг кўпи сифатсиздир. Агарда кўрган бўлсангиз, қишда шаҳарда кўп уйларнинг ертўлалари сув билан тўлиб ётади. Қишнинг қоқ ўртасида кўчаларда буғларнинг кўтарилиб ётганини ким кўрмаган дейсиз. Бу камчиликлар табиийки ўз навбатида қўшимча қанча-қанчалаб иссиқлик сарф бўлишига олиб келади. Шунинг учун иссиқликдан тежаб-тергаб фойдалансак, қозонларнинг қуввати яна бир шундай шаҳарни иситиш учун етарли деб ўйлайман. Хуллас, ҳаммамиз ўз ишимизга виждонан ёндошсак кўзлаган мақсадга эришишимиз турган гап. Ё шундай эмасми?

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

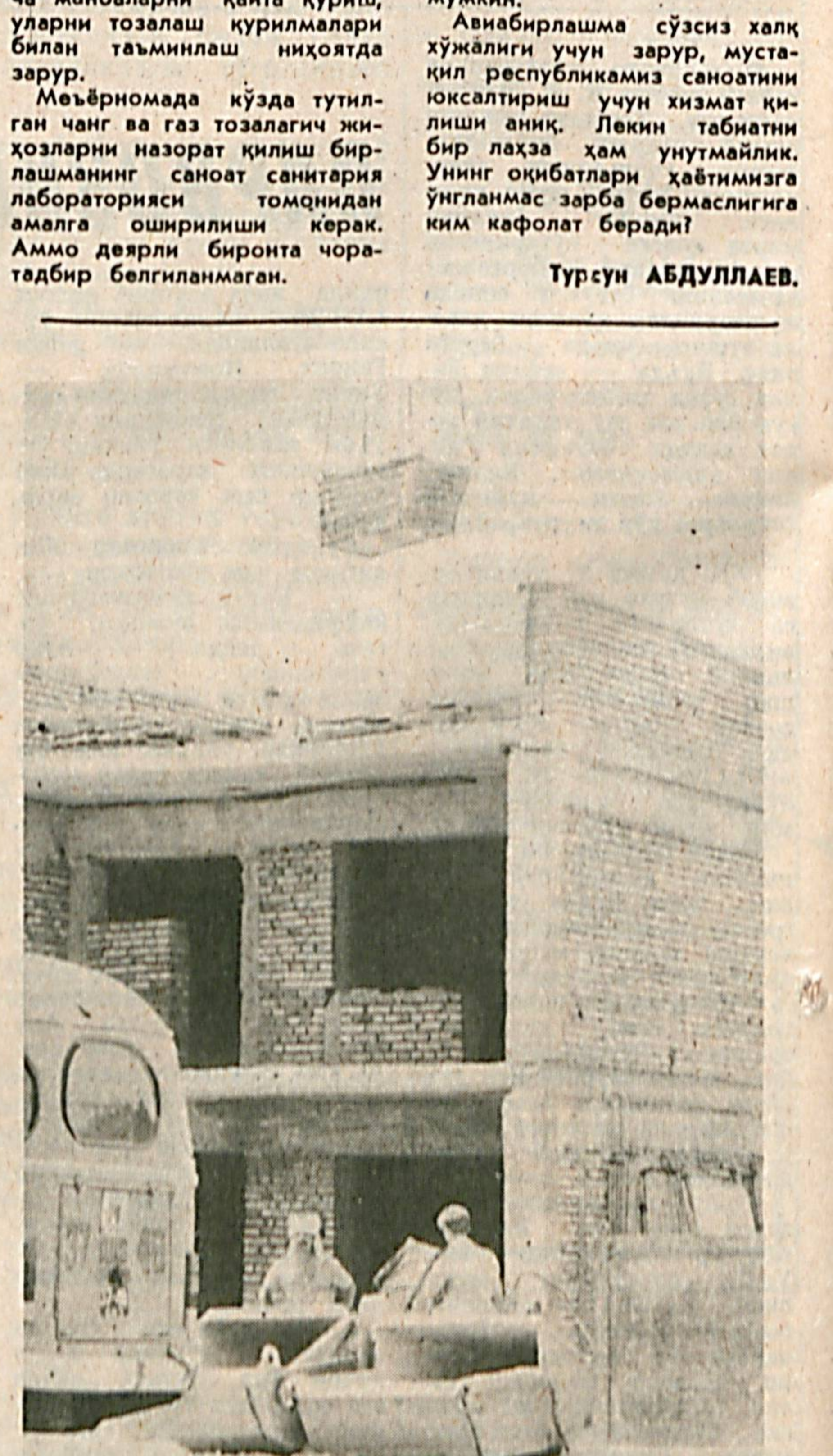

Тошкент қурилиш бошқармасига қарашли 4-трест 6-қурилиш бошқармаси бинокорлари хом ашё материалларининг етишмаслигига қарамасдан қурилиш нуқталарини ўз вақтида топширишга ҳаракат қилишмоқда.

СУРАТДА: бошқарма қураётган иморатлардан бирининг умумий кўриниши.

Андрей Пишненко суратлари.

Тарихимизнинг ўқилмаган саҳифалари

ФИТРАТНИНГ ХАТИ

20-ЙИЛЛАРНИНГ ўрталаридан ҳаётнинг барча жабҳаларида сиёсий мафкуранинг ҳукмронлик доираси кенгайиб, ҳақиқий миллатпарвар, ватанпарвар кишилар, уларнинг қарашларию, асарларидан камчилик қидирила бошланди. Шу баҳонада Абдулла Қодирий қамалди. Чўлпон жумҳурият қурултойига арзнома ёзиб, турли газета ва журналларда, театр ишларида сиёсий идоралар назоратида, ўшаларнинг кўрсатган йўллари билан «ишлаганлигини», сўнгги 2—3 йил орасида шоирлик ва ёшлик майллари билан баъзи бир хатолар қилгани «миллатчилик ва ватанпарварлик руҳида шеърлар ва насрлар» ёзганини маълум қилиб, «тавба» қилган эди.

20-йилларнинг охири 30-йилларнинг бошига келиб «миллатчилар», «аксилинқилобчилар»ни излаш ва жазолаш кампанияси янги поғонага кўтарилди. Ўзбек зиёлиларининг катта бир гуруҳи қамалди.

Фитрат ҳам «масала аҳамиятли бўлгани учун» қўлига қалам олиб, «ўз замонида халқни оқартиш учун фойдаси бўлур деб ёзгон» асарларининг «қатъиян ярамаганини, уларнинг миллатчилик руҳи билан ёзилганини» айтишга мажбур бўлди.

Афсуски, узоқ вақт мазкур «Хат»ни асос қилиб, Фитрат миллатчилигини ўзи ҳам тан олган, эътироф этган, деб қараб келдик. Унга танқидий муносабатда бўлишни ўйлаб ҳам кўрмадик.

Фитратнинг «Бошқармага очиқ хат»и «Қизил Ўзбекистон» газетасида (1931 йил, 4 май) «Бошқармадан» деган изоҳ билан эълон қилинган.

БОШҚАРМАҒА ОЧИҚ ХАТ

Сўнгги кунларда Ўзбекистон газеталарида менинг ҳақимда танқидлар ёзилмоқдадир. Булар қисман бурунғи асарларим тўғрисида бўлса, қисман мени миллатчи, ҳатто аксилинқилобчилик билан айбламоқдалар. Масала аҳамиятли бўлгани учун тубандаги аризамни тақдим қиламан.

1. Мен 20 йилдан бери ёзувчилик билан машғулман. Бурунғи асарларимдан ҳар бирини ўз замонида халқни оқартиш учун фойдаси бўлур деб ёзгон эдим, у вақтдаги шароит шуни талаб қилар эди. Лекин мен у асарларимни бу кун қатъиян ярамағанини, уларнинг миллатчилик руҳи билан ёзилғанини, зарарли эканларини эътироф қиламан.

2. Мен ўзбек, тожикларнинг ва қисман мусулмон шарқининг адабиёт тарихлари соҳасида кўпдан бери ишлайман. Лекин ўзимнинг марксизм-ленинизм назарияларидан тамоман хабардор бўлғанимни даъво қилмадим ва қила олмайман. Марксизм-ленинизм менинг камчиликларимнинг сабаби илмнинг бу соҳасидаги адабиётнинг тилларда озлиғи ва ўзимнинг русча билмаганимдир. Шунинг учун сўнгги асарларимда ҳам янглишлар борлиғини эътироф қиламан. Ўртоқлар томонидан кўрсатилган хатоларимни тузатишка тайёр бўлганим каби марксизмдан кўбрак хабардор бўлмоқ учун ҳам урунмоқдаман.

3. Ҳар вақт эътироф қилганим каби яна ҳам эътироф қиламанки, мен миллатчи эдим. Ана шу миллатчи бўлганим вақтида ҳам Ўктабр инқилобининг биринчи кунларидан бошлаб, Русия прўлетариати билан бирга боришни лозим билдим ва шунинг учун Бухоро амирига қарши курашда, [illegible]

[illegible]

4. Шўро ҳукумати ва [illegible]

ФИТРАТ.

БОШҚАРМАДАН

[illegible]

хоҳлағанлиғини изҳор қилади. Шўро иттифоқининг ва қисман Ўзбекистоннинг кўмпартия раҳбарлиги остида азамат қадамлар ва буюк ғалабалар билан сўсиализм қурилиши йўлида бораётгани, сўсиализм хўжалигининг кўрғони бўлғон индустриянинг ўсиши, Ўктабрдан бурун меҳнаткашларнинг қуллиғи асосида бўлғон қишлоқ хўжалигининг сўсиализм негизида қайтадан қурула ётгани, капитализмнинг кундаков қилиниши, Ленин миллий сиёсатининг ўзининг бутун тўлалиғи билан амалга ошиб, иттифоқдаги меҳнаткашларни иқтисодий ва маданий савияда кундан кунга ўса бориши, илм соҳасида марксизм-ленинизмнинг янги ғалабалари тил ва адабиёт тадқиқоти бобида прўлетариат дунёқарашининг мустаҳкам позицияларига эга бўлиши, бошқа ва бошқалар прўлетариат томонида туриб ишлагучи илмий кадрларни мамлакатимизда сўсиализм ғалабаси таъмин этилганлигига абадий ишонтирди ва сўсиализм қурилиш ишларида уларнинг иштирокларини фаоллаштирди: иккинчи томондан илмий кадрларнинг мамлакатимизда сўсиализм ғалабасиға ҳали тўла ишониб етмаган, ўртада иккиланиб-тебраниб турғон қисмларидан бизнинг томонға ўтиш суръатини тезлатаётир. Иккиланиш сабабларини тугатиб, эндиликда иккиланиб турушнинг охириға етказаётир. Профессор Фитратнинг мактуби ҳам бунға очиқ далил бўлажак.

Шўролар иттифоқида сўсиализм қурулиши ва унинг тез суръатлари билан юксала бориши асосида фан ва техника инкишофи, фан ва техника кадрларининг ўсиши ҳам шўролар иттифоқи халқлари маданиятларининг юксалиши учун фавқулодда қулай шароитлар очилаётир. Шўролар мамлакатида фан ва техника ходимлари бевосита халқ учун, ишчилар синфи учун, қишлоқ ва шаҳар меҳнаткашлар оммаси учун ишлайдилар. Илмий ходимлар бунинг учун фахрланишлари лозим.

Жамиятнинг қайси томонға қараб тараққий этаётганиға тушунмай, ўртада иккиланиб турғон илмий кадрларни сўсиализм учун хизмат қилдириш, пролетариат томонға ўтиб сўсиализм қурулиши учун ёрдам қилиш, шароит тузуб бериш бизнинг вазифамиздир.

Шубҳасизки, професcор Фитратнинг бу аризаси ичкаридаги миллатчиликларга, чет эллардаги шўро Ўрта Осиёсиға қарши ҳуруб ётқон, Чўқаевларга, Шакуриларга ва уларнинг ифтироларига қарши бизнинг ғалабаларимиз томонидан берилаётқон зарбаларнинг биридир. Бу ариза бизнинг ютуқларимизни кўра олмаганларнинг фақат кўригина эмас, ҳақиқатни бутунлай сеза олмағувчи сотқин ҳалокатга юз тутган хоин эканликларини очиб ташлайди. Фитрат эътироф қилганича, миллатчилик фақат зарарлигина эмас, балки меҳнаткашларнинг янги дунё қуруш йўлидаги катта тўсиқдирки, бизнинг ҳар бир ютуқимиз бу тўсиққа катта бир раҳнадир.

Биз, ўз миллатчилигини эътироф қилгон, «Шўро сафидан чиқиб турушни, бетараф қолишни хўрлик деб билган» професcор Фитратнинг ўзининг бутун ишларида, дарсларида, илмий ишларида, ёзиларида, чин самимий кўрсатишни, сўз — ваъдаларини ҳақиқатан иш билан мустаҳкамлашини прўлетариат манфаати учун хизмат қилдиришни миллатчиликнинг ҳар қандай кўринишларига лоқайд қолмай уларға қарши курашувини талаб қиламиз. Шундагина Фитратнинг аризаси чин ва самимий бўлажакдир.

Фитратнинг «Очиқ хати» ва «Бошқарма»нинг изоҳидаги фикрларни таҳлил қилишда бир томонлама ёндошмай, ўша давр воқеаларининг объектив томонларини ҳам ҳисобга олиш керак.

Инқилобдан кейин Туркистон халқлари мустамлакачиликдан озод бўламиз, [illegible]

[illegible]

Албатта, бундай ҳолга жавобан [illegible]

[illegible]

Фитрат «ўз замонида халқни оқартиш учун фойдаси бўлур деб ёзгон» барча асарларини [illegible]

[illegible]

Нашрга тайёрловчи Жўра ХУДОЙБЕРДИЕВ.

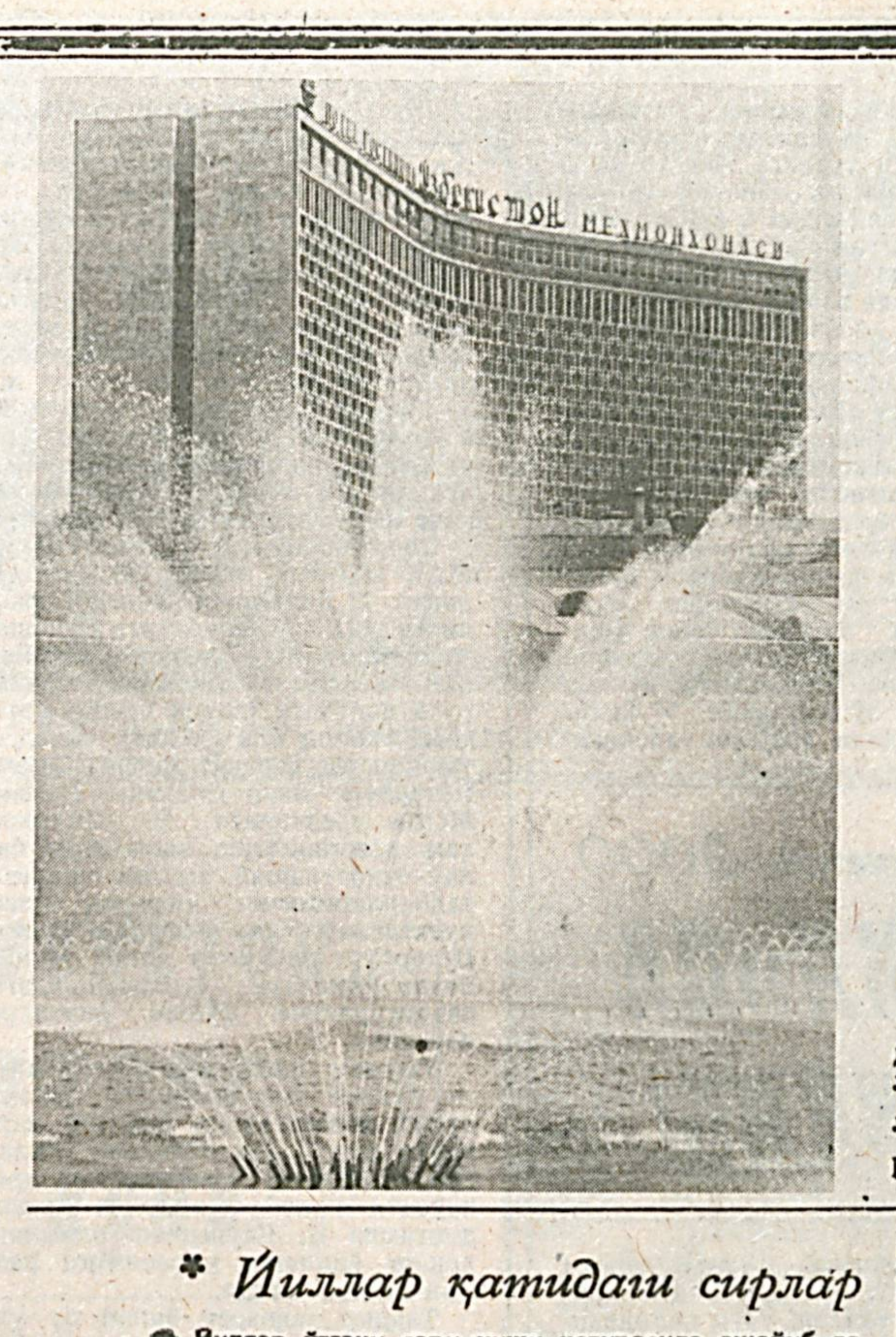

Йигирма олти йил мобайнида мактабда ишлаб кўплаб тажриба орттирган Дилором Омонбоева бугунги кунда кўнгилли дам олиб бўш вақтларида набираларининг тарбияси билан шуғулланмоқда.

СУРАТДА: Дилором Омонбоева набиралари билан истироҳат боғида.

Равиль Альбеков сурати.

* * *

Тошкент фаввораси.

Андрей Пишненко сурати.

Йиллар қатидаги сирлар

Йиллар ўтгани сари киши хотирасида ажойиб ва ғаройиб воқеалар қайта жонланади. Натижада киши хаёлан ўша йилларга қайтади. Гўё янгилик яратгани каби қалби энтикиб бир-бир умр йўлларини эслайди. Тилшунос олим Суюн Қораев ўзининг салкам 70 йиллик умри давомида кўпгина воқеаларга гувоҳ бўлган. Бунга сиз қуйидаги лавҳаларни ўқиб амин бўласиз.

ҚИШЛОҚДАГИ ИСМЛАР

ИСМ қўйиб қишлоқларда кўпинча бир неча болага бир хил от қўйишар эди. 25—30 хонадон яшайдиган Тамтун номли кичкинагина қишлоғимизда бир неча адаш бор эди. Масалан, 4 боланинг оти Суюн эди. Бошқаларга нима учун шундай исм қўйилганини билмайману менинг исмимнинг «тарих»и аниқ. Колхозлаштириш энди бошланган алғов-далғов йиллари бўлса керак. Отамни нима учундир Жиззах шаҳрига обориб қамаб қўйишган. Энамнинг гапларига қараганда, арпа пишиғида туғилган эканман. «Отаси келиб суюниб қолайлик» деб менинг отимни Суюн қўйишган экан. Отам бор-йўғи 40 кун қамоқда бўлиб, тезда қайтиб келганлар. Отамнинг гапларига қараганда, девор-ғов ҳам йўқ, арқон тортиб қўйиб сенлар қамоқдасанлар дейишса, ҳеч ким ҳам қочиб кетмабди. Ҳар куни ош, лекин шунга қарамасдан дадам қисқа вақт ичида ваҳимага тушиб ранглари сарғайиб, юз-қўллари шишиб кетган экан.

Қишлоқда 2 та Тожибой, 2 та Ўрдабой, 3 та Абди, 2 та Хўроз, 2 та Абдулла исмли кишилар бўларди. Фамилия йўқлигидан бўлса керак, буларнинг ҳар биттасининг лақаби бўлар эди. Қора Тожибой — қора киши эди. Тожибой Дўрбош эса боши катта, чўзинчоқ киши эди. Нор Ўрдабой — нор туядай гавдали киши эди, Ўрдабой Тўрва — бўйи тўрвадай кичкина киши эди, у киши чопиб тез юрар эди, шунинг учун иккинчи лақаби Ўрдабой извош эди. Абди Девона — мўмин-мусулмон киши эди. Абди Заранг ёки Абди Гаранг эса — қулоғи оғир киши эди. Абди Йўғон ўжарроқ киши эди: коллективлаштириш йилларида Абди ака қўлига темир ҳасса олиб, тўқроқ кишининг кўмиб қўйган арпа-буғдойини топиб, давлатга топширтирган ва колхозлаштиришда фаол қатнашгани учун Абди Чўчқа лақабини ҳам олган. Қора Хўроз ёки Тожи Хўроз эса Тожи деган кампирнинг ўғли эди ва ҳоказо. Абдулла сўқим — семиз киши эди. Абдулла чинтарош — озғин киши эди.

Ҳар бир исмнинг таъбири бўлар эди: Ўрдабой «Уйимиз хоннинг ўрдасидай — саройдай обод бўлсин» деган маънода; чақалоқ дастлабки кунлари яхши нафас ололмай жўжахўроздай қий-қий овоз чиқарса, Хўроз деб исм қўйилган.

ҒОЙИБНИНГ ҚИЗИДАЙ

ҚЎЙ сўйилса, қўни-қўшниларни чақириш азалий одат. Қувват боболарники қўйнинг калла-почаларини солиб ёнверидагиларни меҳмон қипти. Қозон ҳам мой, чўмич ҳам. Ҳамма оғзи-бурнидан чиққунча гўшт ейишиб, уй-уйига тарқалишибди. Ярим кечада қўшнилардан бирининг ўчоғида ловиллаган олов ёна бошлабди. Қувват бобо «Хабар олинглар-чи» дебтилар. Бориб қарашса, меҳмондорчиликда бўлган аёллардан бири катта қозонда атала пишириб ўтирган эмиш. «Бунинг нимаси?» деб сўрашса, ҳалиги аёл «Ҳамманинг олдида гўшт егани уялдим», деб жавоб берипти. Меҳмондорчиликда ийманиб дастурхонга қўл урмаган киши ҳақида «Ғойибнинг қизидай» деб қўйишади ҳалиям.

ЎСАР СОҚОВ

РАЙОНИМИЗДА Ўсар соқов деган ҳозиржавоб, зеҳнли, тик сўзли, қашшоқ киши ўтган экан. Ўсар бобо айниқса бой-тўраларни жек кўрган. Кези келганда сўз билан аламини олган. Тили сал чучукроқ бўлганидан соқов лақабини олган. Ўсар бобо бор жойда бойлар ийманиб, тортиниб туришар экан. Бойларнинг иши бўлса керак — уйланаман деганида, унга чиройли бир қизни кўрсатиб, кечаси отга мингаштириб юборишибди. Бир манзилга келиб, ёруғда қараса, ҳалиги заифа қоп-қора чўтир аёл эмиш.

Тақдирим шу экан-да, деб Ўсарбой ўша аёл билан яшаб кетган экан. Уйланиш осонми. Аёлнинг ҳиди қандай бўлишини билмай ўтиб кетган кишилар ҳам бўлганку!

Норматбой исмли катта бой Ўсар бобо билан Самарқандга борипти. Бозорда юриб Норматбой бирдан йўқ бўлиб қопти. Бир деворнинг тагида бошига босма чакманини ёпинган бир киши ўтирган эмиш. Ўсар бобо яқин бориб қараса, Норматбой қайнатилган лавлаги (шевада лаблама) еётган экан. Ўсар бобога худо берди энди.

— — Бир неча минг қўйи бўлатуриб, Норматбой пулини аяб, Самарқанддай шаҳри азимда гўшт ўрнига лаблама еган, лаблама хўр бой деб, гап тарқатаман, — дебди. Ўсар бободан буни кутса бўлади.

Бой ялинишга тушибди:

— Жон дўстим, нима десанг қиламан, қанча десанг бераман. Мени шармандаю шармисор қилма.

Ҳазилми кимсан Норбой, бой Норматбой бўлса, ҳамма таниса, эгилиб салом берса. Бадном бўлиш ҳеч гап эмас. Ўсар бобо Норматбойнинг қанча қўйини олибди, умр бўйи тилини қисиқ қилибди.

«Искандарнинг шохи бор» дегандай, бойнинг лавлагихўрлиги ҳақидаги сир барибир ошкор бўлган экан.

БЎРИНИ ГУМ ҚИЛГАН СИГИР

ЎТГАН йили қишлоғимизда оғилхонага бўри кириб, бузоққа ҳужум қилмоқчи бўлган экан, онаси йиртқични сузиб темир тўрага қапиштириб қўйибди; одамлар сезиб қолиб, бўрини уриб ўлдирибди.

Оналик ҳисси нақадар кучли. Жонзот борки болалаётганини яширишга интилади — табиатнинг бу буюк сирини — янги авлоднинг дунёга келиш жараёнини бошқаларга кўз-кўз қилмасликка, бегона кўздан нарироқда, хилватда бўшанишга уринади. Болалаш вақти яқинлашиб қолган сигир, қўй-эчкиларнинг ўзини четроққа олиш учун кўзи аланг-жаланг бўлиб қолишига аҳамият берганмисиз? Шу муносабат билан бундан кўп йиллар илгари бўлиб ўтган бир воқеа эсимга келди.

Сарибой бобонинг сигирларидан бири тўсатдан йўқолиб қолди. Теварак-атрофда қарамаган жой қолмапти. Ўғилларидан бири 5—6 километр наридаги чолдеворга яқинлашиб борса; бир ёш бузоқ ўйноқлаб юрган эмиш. Ҳалиги киши чолдевор ичига кириб қараса, қора сигир девдай бир бўрини шохлари билан деворга тақаб турган эмиш. Бўри оғзи очилганча оёқлари осмонда аллақачон ўлиб қолган, лекин сигир ҳеч қўя бермас эмиш. Эгаси зўрлаб ажратиб олиши билан она сигир ҳолдан тойиб йиқилибди. Боласини ажал оғзидан олиб қолиш учун бор кучи билан ўлимга қарши курашиш осон дейсизми? Бу фидойилик янги авлод учун жонини қурбон қилишдир. Ҳаёт-мамот учун чиндан ҳаракат қилинса, худди ўша пайтда кучга бир неча бор куч қўшилар эмиш. Фидойиликда инсон жонзот олдида ип еча олмаса керак. Ўлимнинг кўзига тик қарашда табиатнинг олий тожи бошқа мавжудотлардан наҳотки ўза олмаса? Ана шу савол менга ҳанузгача тинчлик бермайди. Бунинг боиси нимада экан?

Суюн ҚОРАЕВ,
филология фанлари номзоди.

Ҳамкасбимизни қутлаймиз

Ёзувчи ва журналист Олим Қўчқорбеков — Олимбекнинг ўзбек ҳажвиётини ривожлантиришдаги ҳиссаси катта. Тошкент Давлат университети филология факультетини битирган. 1957 йилдан бошлаб у «Муштум» журнали таҳририятида хизмат қилиб келади. 35 йил мобайнида унинг қаламига мансуб масаллар, шеърлар, ҳикоялар, қиссалар матбуотимизда мунтазам чоп этилиб келинади. Илк шеъри 1947 йили «Ленин учқуни» газетасида босилган. Адибнинг шу кунгача 15 дан ортиқ турли жанрдаги китоблари чоп этилди.

Олим Қўчқорбековнинг адабиёт ва санъатни ривожлантиришдаги хизматлари учун 1973 йили унга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими фахрий унвони берилган.

Олим Қўчқорбеков 60 ёшга тўлди. Қуйида «Оқшом» муштарийлари эътиборига унинг ижодидан намуналарни тақдим этарканмиз адибга сиҳат-саломатлик ва янги асарлар яратишда илҳом ёр бўлишини тилаб қоламиз.

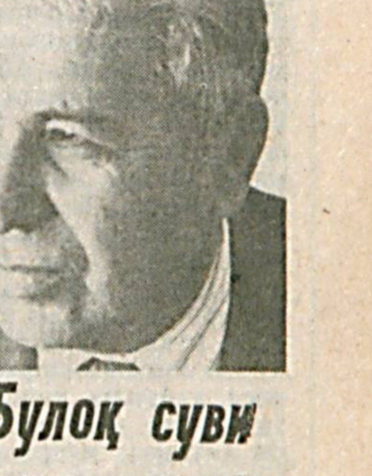

ИЗЛАР

Йўлиқса ким бирор дардга сотиб борин даво излар,
Ширин жон кўриниб кўзга ва бўлса муддао излар,
Оёғи остида тургай шифобахш ул гиёҳ-дори,
Ақл ила уни топмай, табиблардан шифо излар.
Ўзида бўлмагач меҳр, бирор анга қиё боқмас,
Азобга дош беролмай, ўзгадин меҳригиё излар.
Қоронғуда ётарқану борлиқни гўё билур тун деб,
Қуёшга чиқмайин уйи ичиндин кўп зиё излар.
Адл отига минганлар раво кўрмас ёмонликни —
Ширин сўздан ясаб малҳам, синиққа мўмиё излар.
Пок ниятли киши борким тузалгай тез касалликдан —
Қалби доғларни поклашга Олимбек ҳам даво излар.

Булоқ суви

Қайнаб оқар — топмайсан
лойқа,
Ҳатто чангли ўтларни ювар.
Ирмоқ бўлиб оқмасин қайга,
Тинмай ғубор зотини ювар.
Ким бўлмасин — узоғу яқин,
Қайси динга сиғинмасин у,
Култум суви босар
чанқоғин, —
Барча ундан миннатдор
мангу.
Ўйлаб қолдим: қалби пок
одам
Унга ўхшар: тоза, беғубор.
Эл-юрт, дея тинчимас
ҳеч ҳам —
Шундан барча севади
бисёр!
Қайнаб оқар, топмайсан
лойқа,
Ҳатто, чангли ўтларни ювар.
Ирмоқ бўлиб оқмасин
қайга, —
Тинмай ғубор зотини ювар.

УЧ ЁЛҒОНДА ҚИРҚ ЁЛҒОН

(ИНТЕРМЕДИЯ)

Касаба уюшмаси раисининг хонаси. Раис ўз ўрнида ўтирибди. Хонага Садир киради.

РАИС. Келинг, келинг!

САДИР. Чақиртирган экансиз?

РАИС. Бугун тушгача яна ишга вақтида келмадингиз. Ўтган куни эса батамом кўринмадингиз. Ўзи нима гап?

САДИР. Жон ука, аввал сабабини сўранг, сабабсиз бирор марта ишдан кечга қолган эмасман.

РАИС. Унда сабабини кимга айтгансиз?

САДИР. Мудиримизга айтганман, ҳаммасини билади.

РАИС. Сўраб билайлик-чи, нималарни айтган экансиз. **(Қўнғироқ тугмасини босади)** Менга мудир Шариповни чақириб юборинг! **(Сўнг Садирга қараб)** Демак ҳаммаси сабабли денг?!

САДИР. Шундай. Мудиримиз... **(Эшикдан Шарипов киради.)** ана ўзлари ҳам келиб қолдилар!

РАИС. Ўртоқ Шарипов, қани айтинг-чи, нега Садир ака ишда бир кун кўриниб, бир кун кўринмай қоладилар! Сабаби борми?

ШАРИПОВ. Сабаби бор, айтайми?

РАИС. Айтаверинг.

ШАРИПОВ. Садир ака бизда икки йилдан бери ишлайдилар. Мана шу икки йилнинг бир йилини ўлик кўмиш билан ўтказдилар.

РАИС. Ўлик кўмиш билан? Э товба, қанақа ўлик?

ШАРИПОВ. Қанақа ўлик бўларди: бир куни чап қўшниларининг кампири, бошқа куни оёқ қўшниларининг куёви, қолган кунлари бошқалари бирин-кетин ўлаверади.

РАИС. Товба, қўшниларингизнинг ҳаммаси касалмиди?

САДИР. Буёқ бошқачароқ тушунтиряпти. Биласиз, маҳалламиз жуда катта маҳалла.

РАИС. Тўғри, биламан, катта маҳалла. Билишимнинг боиси у ерга қариндош-уруғларникига бориб тураман.

САДИР. Маҳалла катта бўлганидан кейин кунора бир одам ўлиб туради, кўмиш маросимига қатнашмасак маҳаллагарчилик.

ШАРИПОВ. Бунинг устига тоғалари, куёвларининг синглиси, аммалари, қудаларининг укаси, амакиси, холаси ҳам дунёдан ўтган. Шундайми, Садир ака?

САДИР. Шундай, иссиқ жон, ахир...

ШАРИПОВ. Садир акам маҳалламизда фалончи ўлганди, кўмиш маросимига боргандим, деб турсалар, мен бу кишини қандай қилиб прогулчи, дейман?!

РАИС. Кўмиш маросими кўп чўзилмайди-ку!

ШАРИПОВ. Иссиқ жон, биров кечаси, биров эрта билан ўлади!

РАИС. Буёғига майли, хўш, бугун нега кечга қолдингиз, ака?

САДИР. Маҳалламиздаги Полвон амаки деганни кўмдик.

РАИС. Полвон амаки? Исми нима?

САДИР. Ҳамма полвон, дейди, биз ҳам Полвон амаки деб чақирамиз. Ҳа, тилимнинг учида турибди-я, тополмаяпман.

ШАРИПОВ. Бугун кўмган бўлсанглар дарров исмини унутдингизми?

САДИР. Ҳа, эсладим, исми Маҳамат!

РАИС. Маҳамат?!

САДИР. Ҳа, Маҳамат, аниқ — Маҳамат!

РАИС. Тўғри, Маҳамат! Маҳамат! **(Ҳушидан кетади).**

САДИР. Э, э нима бало, қариндош эканми, дейман!

ШАРИПОВ. Ҳали ўзингизга, қариндошларимиз бор, деган эдилар-ку! Ҳой, ким бор, сув олиб келинглар! **(Раисга сув сепишиб, нариги хонага олиб чиқишади. Хонада Садирнинг бир ўзи қолади).**

САДИР. Аттанг, навбатдаги ёлғонимнинг миси чиқадиганга ўхшайди, отини аниқ айтмасам бўларкан, бирор қариндоши чиқиб қолдиёв! **(Шу пайт эшикдан бир киши киради).** Ие, Полвон амаки, келинг!

ПОЛВОН. Садирхон, сиз ҳам шу ерда ишлайсизми? Касаба раисинглар бизнинг жиян бўлади, бир кўриб ўтай дегандим.

САДИР. Раис жиянингиз?.. Оҳ... **(Ҳушидан кетади).**

ПОЛВОН. Ҳой-ҳой, Садирхон! Ҳой, ким бор! **(Раисни олиб чиқиб кетганлар югуриб келишади. Уларнинг кетидан раисниниг ўзи ҳам киради).** Қаранглар, мен келишим билан ҳушидан кетиб, йиқилди-я!

РАИС. Э, тоғажон, бормисиз! **(Қучоқ очиб, кўришади).**

ПОЛВОН. Тушунолмай қолдим, икки кун илгари жиян билан кўришгандик, икки кунда шунчалик соғинадими?

ШАРИПОВ. Бундан беш дақиқа илгари ўлгандингиз!

РАИС. Садир акага сув сепинглар, ҳушига келса ўзи тушунтириб беради!

ПОЛВОН. Уни маҳалладагилар «Уч ёлғонда қирқ ёлғон» деб аташарди, ишда ҳам шундай экан-да! Садқаи одам кетсин!

ОЛИМБЕК.

Махтура Осмондиёрова Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи кутубхонасида ўн йилдан ортиқ меҳнат қилаётир. Жонкуяр зиёкор мунтазам кутубхонани янги китоблар билан бойитишга эътибор беряпти.

СУРАТДА: М. Осмондиёрова.

А. Хачатурян сурати.

ТИНЧ УХЛАМОҚЧИМИСИЗ?

СОҒЛОМ кишилар уйқуга [illegible]

[illegible]

Билласизми?

ЯХШИ ФОНДА БЕРАДИ

ОРГИЗДАН [illegible]

Шаҳобиддин АБДУЛЛАЕВ.

● Барселонадаги XXV ёзги Олимпиада ўйинлари бошланиб дастлабки мусобақа натижалари ўрнатилаётган, янги рекордлар ва олтин медаль соҳибларининг спортда эришган муваффақиятлари оламга таралаётган бир пайтда яна бир янги воқеа жаҳон бўйлаб овоза бўлди. Бу нарса ҳам Барселонада рўй берди, аммо у спорт майдонларида эмас, «Шаҳзода София» меҳмонхонасида содир бўлди. Гап шундаки, бу меҳмонхонада Халқаро олимпиада комитетининг асосий мутахассислари билан бирга 2000 йилги ёзги Олимпиадага даъвогар шаҳарлар делегациялари ҳам яшаётган эдилар. Пекин, Берлин, Истамбул, Сидней, Манчестер, Бразилия, Милан ва Тошкент шаҳарлари вакиллари биринчи марта матбуот орқали чиқдилар. Пойтахтимиз вакилларига навбат охирида тегса ҳам катта муваффақият қозониб мухбир ва кузатувчиларни лол қолдирдилар. Эртасигаёқ маҳаллий ва даъвогар шаҳарлар матбуотида тошкентликларнинг зафари ўз аксини топди. Шаҳримизга қайтган ушбу делегация аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчисининг етакчи консультанти, тиббиёт фанлари доктори, профессор Баҳодир Қаюмов мухбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Делегациямиз бошлиғи Атҳамбек Фозилбековнинг Буюк ипак йўлидаги ривожланган шаҳарлардан бири бўлмиш кўҳна Тошкентнинг 2000 йиллик тарихи ҳақидаги ҳикояси йиғилган меҳмонларни, матбуотчиларни ва ХОК (Халқаро олимпиада комитети) мутахассисларини жуда қизиқтириб қўйди. Айниқса, «Ўзбекистонга марҳамат» номли видеороликимиз гапни бошқаю, ишни бошқа деган кинояга ўрин қолдирмади. Фильм орқали шаҳримиз гўзаллигини, ёз палласида осмонга отилаётган фавворалари, шаҳ[illegible]

[illegible]

хассисларга ва бошқа меҳмонларга ҳадя қилинган бўйинбоғ ва нишонлар Англияда тайёрланди. Бу ишда бизга англиялик собиқ ҳамюртимиз фарзанди, менежментлар ассоциациясининг директори Аҳмад Турон яқиндан ёрдам берди. Ўзимиздаги «Бегим» фирмасида тайёрланган амалий санъат буюмлари жуда катта қизиқиш уйғотди. Эсингизда бўлса, Тошкентнинг 2000 йиллигини нишонлаганда рангли расмларга тўла катта альбом чоп этилганди. Кўпчиликда қизиқиш уйғотган ана шу альбомлар ҳам йиғилганларда катта таассурот қолдирди. Мутахассислар агар олимпиада ўйинлари бизда ўтказилса қурилиши мўлжалланаётган спорт иншоотларининг макетини томоша қилиб лойиҳаларнинг таҳсинга лойиқлигини таъкидладилар. Бир сўз билан айтганда матбуот конференциясидан сўнг бизга муносабат тубдан ўзгарди, атрофдагиларнинг қизиқиши тобора ортаётганини сеза бошладик. Меҳмонхонага қайтиб келганимиздан сўнг эртасига конференцияда иштирок этмаган кўпгина мамлакатлар делегациялари

* Барселона—1992—Тошкент—2000

«ШАҲЗОДА СОФИЯ»ДА УЙҒОНГАН ҚИЗИҚИШ

аъзолари, АҚШ, Австралия, Бразилия мутахассислари бизга юзланиб муваффақиятимиз билан сидқидилдан муборакбод этдилар. Айниқса АҚШдан келган ташкилотчиларнинг сўзлари анча эсда қолди. Маълумки, кейинги XXVI ёзги олимпиада ўйинлари уларнинг Атланта шаҳрида бўлиб ўтади. АҚШликлар бизга даъвогарликда қандай ғолиб чиққанларини, бун[illegible]

[illegible] дираётганлар орасидан испан[illegible]ликларни тилга олишни лозим [illegible]соблайман. Муваффақиятли чи[illegible]шимизнинг эртаси куни кўпги[illegible] маҳаллий матбуот бўлимлари б[illegible]га эътиборларини қаратдилар, шаҳримизнинг ниҳоятда кўркамлиги[illegible]

[illegible]ни, республикамизнинг ривожланиш йўлида эканлигини таъкидладилар. Агар тарихга назар ташлайдиган бўлсак, Испания билан юртимиз қадимдан яхши алоқалар боғлаган. Соҳибқирон бобокалонимиз Амир Темур давлатида Испания элчиси фаолият кўрсатган. Бу алоқалар бугунги кунда яна тикланаяпти. Европадаги давлатлар орасида Испания биринчилардан бўлиб иқтисодий алоқаларни боғлади, республикамизга 500 миллион доллар ўтказиб иқтисодиётимизни тиклаб олишга амалий ёрдамини кўрсатди. Испаниялик корчалон жаноб Принафетта биз билан суҳбатда ўзаро алоқаларни мустаҳкамлаш учун иккиёқлама элчихона очиш мақсадга мувофиқ эканини таъкидлади. Жаноб Принафетта яқинда Тошкентда бўлган экан. У киши юртимиз билан Испания алоқаси-

нинг келажагига катта ишонч билдириб, бу дўстлик ришталарини тезроқ тиклаш учун қилинадиган ишларни бир сидра тилга олиб ўтди.

Бизнинг делегацияга бўлган қизиқиш кундан-кунга ортиб бораверди. «Фаберсанитас» фирмаси вакили бизларни Сарагуза шаҳрига таклиф этди. Бу фирма бизларда бир марта [illegible]

[illegible]лар, 2004 йилда омад сизларга кулиб боқади.

Тўғри, ХОК президентининг сўзлари узил-кесил ғалабамизга бўлган вазиятнинг номаълумлигини англатади. Аммо, жаҳондаги илғор фирмалар юртимизга қизиқиш билан қараяптилар. Масалан, Барселона Олимпиадасида ҳомийлик қилаётган «Адидас» фирмасининг вице-президенти ҳалитдан бўлажак олимпиада ўйинларида ҳамкорликка тайёр эканлигини изҳор қилди. Олимпиадада МДҲ жамоасининг олтин ҳомийси «Смирноф водка» фирмасининг вакили Улуғбек Эштоев билан кенг ва мазмунли суҳбат ўтказди.

Спортчиларимиз охирги марта МДҲ жамоаси таркибида қатнашдилар. Делегациямизнинг фаолияти МДҲ таркибидаги бошқа республикалар делегацияларини ҳам бефарқ қолдирмади. Беларусь пойтахти Минск шаҳар мэри ҳам бизнинг иш билан яқиндан танишишга ҳаракат қилди. Санкт-Петербург мэри Собчак, Россия МОКи президенти В. Смирнов ҳам делегациямиз вакиллари билан суҳбатлашиб, амалга оширган тадбирларимизни қизиқиш билан кузатдилар. Улар келгусида Санкт-Петербург шаҳрини ёзги Олимпиада ўйинлари ўтказилишидаги даъвогарликка қўйиш ниятлари бор экан.

Умуман, шаҳримизга, юртимизга бўлган қизиқишнинг тобора ортиб бораётганини яна шу нарсадан ҳам билса бўладики, Халқаро олимпиада комитетининг президенти жаноб Самаранч Президентимиз И. Каримовни олимпиаданинг ёпилиши маросимига расман таклиф қилди.

Тақдир тақозоси билан бу улкан тинчлик ва соғломлик тадбири пойтахтимизда ўтказилишига ишонч билдирилса қиладиган ишларимиз жуда кўп. Авваламбор Тошкентда хизмат кўрсатиш даражаси юқори бўлган меҳмонхоналарни кўпайтириш керак. Бизда ҳозир «Интертаж» фирмаси уч[illegible]

Суҳбатни Суннат АЗЛАРОВ ёзиб олди.

* Ҳукм ўқилди

ЭНДИ ҚЎШНИСИНИ ТАЛАДИ

ТОШКЕНТ шаҳар Шайхонтоҳур районидаги Қозиробод кўчанинг 1-тор кўчасидаги 49-уйда яшаган Рамзиддин Гиязиддинов халқ мулкини талон-тарож қилгани учун Шайхонтоҳур районида халқ суди ҳукми билан 2 йил озодликдан маҳрум қилиш жазосини олганда 17 ёшда эди. Жазони ўтаб чиқиб у кўп ўтмай яна безорилик қилиб, Тошкент шаҳар суди ҳукми билан икки йил муддатга панжара ортига йўл олди. Бу муддатни ҳам ўтаб, кўп ўтмай яна халқ мулкини ўғирлаб ва номусга теккани учун Тошкент шаҳар судининг ҳукми билан учинчи бор судланди.

Судда сўроқ қилинган жабрланувчи Рустам Мелиев қуйидаги кўрсатмани берди.

1991 йил 25 апрель куни у Тошкент шаҳар «Шарқ тонги» кўчасида жойлашган 5- озиқ-овқат дўконида юк ташувчи сифатида ўз ишини бажариб турган вақтида унинг олдига соат тахминан 11 ларда маст ҳолда таниши бўлмиш Рамзиддин келади ва ундан бир шиша арақ олиб беришни талаб қилади. У рад жавобини олганидан сўнг дўқ-пўписа қилиб, қўрқитиб, Рустамнинг қўлидаги «Космос» маркали қўл соати-ю, боғичини зўрлик ишлатиб ечиб олади ва тезда ғойиб бўлади.

Ана шу қилмиши учун Чилонзор район халқ суди биносидаги қора курсида ўтиришга мажбур бўлган Рамзиддин Гиязитдинов суд ҳукми билан яна темир панжара ортига йўл олган экан, ортига қайтганда у роса 40 ёшга тўлади.

Маҳкам ҲАКИМОВ.

Кичкинтойлар ҳамиша катталар дилига ором, завқ бағишлайдилар. Агар улар шўх-шодон қўшиқ айтиб, рақсга тушсалар ҳеч ким бефарқ қололмайди. Чунки болалар қалбимизнинг келажакка аталган меваларидир.

Андрей Пишненко сурати.

Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси Тошкент шаҳар Ҳокимининг биринчи ўринбосари О. Ҳ. Асқаровга онаси

Тоҳира АСҚАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

* Ов гашти

ЛАҚҚА БАЛИҚ ТУТМОҚЧИМИСИЗ?

БАЛИҚ овлаш тўғрисида, тўғрироғи балиқчилар ҳақида ҳар хил гаплар кўп. Баъзи бир кишилар балиқчиларни бекорчи одам деса, бошқалар балиқ овлаш спортининг оммалашиб кетаётганини кўриб: «Бу ҳозирги замоннинг модалашган спорти», деб баҳо бермоқдалар. Бозорда гўшт 80 сўм бўлганда уйингизга 2-3 кило парҳез балиқ гўштини текинга олиб келсангиз қозонингизни тешиб чиқмас! Яна шундай кишилар ҳам борки, уларнинг фикрича, балиқ ови фақат вақт ўтказиш демакдир. Ҳақиқий балиқчи эса бутунлай бошқача фикр юргизади: «Балиқ ови кишига ҳузур бағишловчи, умрига умр қўшувчи ажойиб дам олиш спорти». Дарвоқе, Сурияда археологик қазилмаларда топилган тошда битилган ёзувда: «...Худолар одамларнинг балиқ овида ўтказган вақтларини умр ҳисобига қўшмайди...» деб бекорга ёзилмагандир.

Тасаввур қилинг. Дам олиш куни Далварзин кўлига бордингиз. Эрта тонг. Атрофда сукунат ҳукм суради. Қуёш уфқлар орасидан кўринар-кўринмас, унинг нурлари сув юзида олтин ипдек жилваланади. Гоҳ-гоҳда сувда сузиб юрган балиқ тангачалари кумушдек ярақлаб кўриниб қолади. Ўзингиз ҳам бутун вужудингиз билан кўз-қулоқ бўлиб шу дамни кутган эдингиз. Қармоғингизни ташлаб, пўкагининг қимирлашидан кўз узмай ўтирибсиз. Энди нима бўларкин: илинадими, илинмайдими?

Лекин балиқ тутишнинг ҳам ўз «илми» бор. Қуйида сизларга балиқ ови ҳақида, уни қандай тутиш тўғрисида бироз гапириб бермоқчиман.

Бу воқеа Сирдарё бўйидаги Далварзин кўлларидан бирида бўлган эди. Кўлда асосан ҳаваскор балиқчилар ўтиришади. Кўлда товонбалиқ, лаққа балиқ ва зоғора балиқлар бор. Мен балиқ тутиш учун қўйилган кўприк устида ўтирардим. Ҳали қармоққа битта ҳам балиқ илинганича йўқ. Шунда бир неча бўлак қотган нонни майдалаб, кўприк олдидаги қамишзорга ташладим. Кўп ўтмай сувдаги нон бурдаларининг сакрай бошлаганини кўриб қолдим.

— Ана энди, — деб ўйладим ўзимча, — уларни қармоққа илинтиришим турган гап. Маҳкамроқ леска (қармоқ учун капрондан тайёрланган ип) ва қармоқ олиб чўп билан қармоқ пўкагини олиб ташладим. Қармоққа нон бурдасини илинтириб, ҳалиги қамишлар орасига ташладим. Қарасам, менинг қармоқдаги ноним ҳам сакраяпти. Нон то ивиб кетгунча силкинишдан тўхтамади. Чамамда 5-7 дақиқа ўтган бўлса керак, ноним ивиши билан йўқолиб қолди. Шу пайтда зоғора балиқ қармоғимни шундай қаттиқ тортдики, у қўлимдан чиқиб кетаёзди. Лекин қармоқни ушлаб қолиб, унга илинган балиқни олдим. Шу йўсинда мен ҳар бири сал кам уч килограмм келадиган 2 та зоғора балиқ тутдим.

Яна бир мисол:

Бир куни мен дўстларим билан Янгийўлдаги балиқчилик базасидаги кўлга балиқ овига бордим. Лекин ҳеч биримиз ҳам йирик балиқ ушлай олмадик. Кўпчилигимиз фақат майда-чуйда товон балиқ тутдик, холос. Бунақа майда балиқлар жуда ҳам кўп бўлганлигидан улар қармоққа илинтирилган ҳар қанча ўўракни кўз очиб юмгунча йўқ қилишар эди. Йирик балиқ эса хўракни топишга улгура олмас экан ҳам. Мен ўша куни дўстларим қатори битта ҳам йирик балиқ тута олмай, уйга зиғирдек-зиғирдек «ўлжа» билан қайтдим. Иккинчи марта дўстларим билан яна шу кўлга бордик. Катта балиқ тутиш ҳақидаги умидимиз яна пучга чиқиб, қайтмоқчи бўлиб турган эдик. Шунда мен балиқларни алдаш учун олинган ивитилган буғдойда балиқ тутмоқчи бўлдим. Қармоғимга бир нечта буғдой донасини кетма-кет тиқиб, сувга ташладим.

Орадан бир дақиқа ўтар-ўтмас қармоқ пўкагим иргиб тушди. Мен қармоқни сал кўтариб қўйдим. Лекин лескам таранг тортилиб, узилиб кетди. Шу йўсинда яна иккита қармоғим узилди. Кейин қалинроқ леска билан қармоқ ташлаганимда балиқлар узиша олмади — бир пасда 2 та бир килолик зоғора балиқ ушладим. Назаримда нон ва чувалчанглар фақат майда балиқлар учунгина хўрак экан. Улар бу нарсаларни тезда еб тугатишар, шундан сўнг қармоқ бўш ётаверар экан.

Оққўрғон балиқчилик хўжалигида дўнг пешоналик (толстолобик) балиқ ва оқ, қора амур балиғи, деб аталмиш балиқлар билан бирга 1960 йилларда адашиб келган ҳинди-хитойлик илонбошбалиққа диёримизнинг оби-ҳавоси ва сув ҳавзаларининг озуқа бойлиги мос келиб, улар тез кўпайиб кетди. Энди бу балиқлар ҳамма сув ҳавзаларимизни эгаллади. Биринчи йиллари иштаҳасини қурбақа ва майда балиқлар билан қондирган бўлса, кўпайган сари олдин жайдари балиқлар устидан хонлик қилиб келган чўртан балиқларнинг сонини камайтирган. Кейин эса ўзи билан бирга келган балиқларни ҳам қурита бошлаб, хўжаликлардаги балиқлар ҳосилдорлигини пасайтирганидан кейингина илонбошбалиқларга «жанг» эълон қилишган.

Ювош балиқлар жуда ҳам уйқуга берилиб, дангаса бўлишмасин учун уларнинг устидан чўртан балиқлар назорат қилиб, «иш ҳақига» дангаса ва касал балиқлар билан «тирикчилик» қиларди.

Хуллас, бемалол балиқ овига бораверинг: агар бошқа балиқлар илинмаса ҳам бу очкўз балиқнинг илиниши турган гап. Гўшти ширин ва кам қилтаноқли бўлади. Аммо балиқ овига боришдан олдин овчилар ва балиқчилар жамиятидан олган йўлланмангиз бўлса, сув ҳавза назоратчилари билан учрашганингизда бемалол ҳамсуҳбат бўлиб, керакли йўл-йўриқ, маслаҳатлардан ҳам хабардор бўласиз.

Овингиз бароридан келсин, ҳамшаҳарлар!

Ғофур ЖЎРАЕВ.

Муҳаррир ўринбосари
Солиҳ ЁҚУБОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

26-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
НАҚҚОШЛИК, ЗАРГАРЛИК, ЧИННИКОРЛИК КАСБЛАРИ БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича ўқишга таклиф этади:

— Чиннига гул ва зарҳал берувчи (ўрта маълумот олиш билан бирга). Ўқиш муддати — 3 йил.

— Чиннига гул ва зарҳал чизувчи (ўрта маълумот берилмайди). Ўқиш муддати — 2 йил.

— Чинни ва сопол буюмларини қуювчи ва қолипловчи (ўрта маълумот олиш билан бирга). Ўқиш муддати — 3 йил.

— Чинни ва сопол буюмларини қуювчи ва қолипловчи (ўрта маълумот берилмайди). Ўқиш муддати — 2 йил.

— Безовчи-нақкош (ўрта маълумот олиш билан бирга). Ўқиш муддати — 3 йил.

— Безовчи-нақкош (ўрта маълумот берилмайди). Ўқиш муддати — 2 йил.

— Безовчи-нақкош. Пуллик бўлим (2500 сўм миқдорида пул тўланади). Ўқиш муддати — 10 ой.

— Заргар. Пуллик бўлим (3000 сўм миқдорида пул тўланади). Ўқиш муддати — 4 ой.

— Заргар. Ўқиш муддати 1 йил.

— Заргар (ўрта маълумот олиш билан бирга). Ўқиш муддати — 2, 3 йил.

— Заргар (ўрта маълумот берилмайди). Ўқиш муддати — 2 йил.

Ўқишга Тошкент шаҳрида яшовчи йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқишга қабул қилинганлар билим юрти учун белгиланган барча имтиёзлардан фойдаланадилар.

Пуллик бўлимлар учун ҳисоб рақамимиз: 000141123, С. Раҳимов давлат банки бўлимида. Код. 300166509. МФО 172682309.

Билим юртига кириб ўқишни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома, 3×4 см. ўлчамли 6 дона сурат, яшаш жойидан маълумотнома, соғлиғи ҳақида маълумотнома.

ҲОЗИРГИ КУНДА ЗАРУР ҲИСОБЛАНГАН ЗАРГАРЛИК, ЧИННИКОРЛИК, НАҚҚОШЛИК КАСБЛАРИНИ ЭГАЛЛАШ УЧУН ШОШИЛИНГ!

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, С. Раҳимов райони, Сағбон кўчаси, 17-берк кўча (76, 65, 118-автобусларнинг «Қўштут» бекати).
ТЕЛЕФОНЛАР: 40-30-36, 40-30-38.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

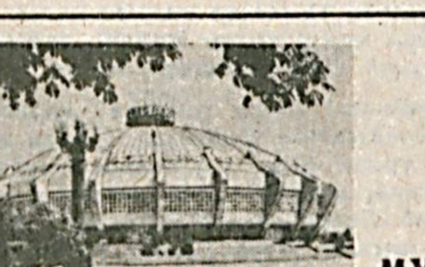

«ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЦИРКИ»
РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МУСТАҚИЛЛИК КУНИГА БАҒИШЛАНАДИ

Ўзбекистон ва Қозоғистон Республикаларининг артистлари пойтахт аҳолиси ва меҳмонларини 22-августдан

«ДЎСТЛИК АРЕНАСИ»

КАТТА РАНГ-БАРАНГ ЦИРК ДАСТУРИГА

ТАКЛИФ ҚИЛИШАДИ

● Ҳар хил цирк жанрларининг энг яхши номерлари: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист А. ТОШКЕНБОЕВ раҳбарлигидаги «Дорбоз» ўзбек дорбозлари.
● Гиннес китобининг рекордсмени «Одам-ғилдирак» В. ГАШУТА.
● С. АБИШЕВ раҳбарлигидаги рекордсмен-дорбозлар.
● Бўғма илонлар билан кураш — В. ВОҲИДОВ.
● Е. ЖУМАГАЛИЕВНИНГ ажойиб мушуклари.
● ХАДИКОВ раҳбарлигида Тибет қўтоси билан манзара.
● Ю. КИРИЧЕНКО раҳбарлигида «Байконур» ҳавода парвоз.
● Отчопарнинг олий мактаби — К. ЗАРИПОВА.

БУТУН КЕЧА ДАВОМИДА МАНЕЖДА МАШҲУР МАСХАРАБОЗЛАР МУРИК ВА ЛИЗАНЯ

Томошалар соат 18.00 да бошланади.
Шанба кунлари — 14 ва 17.00 да.
Якшанба — 11, 14, 17.00 да.
Касса соат 10 дан 19 гача ишлайди.
Жамоа бўлиб келиш учун талабномалар қабул қилинади. Қишлоқ аҳолисининг талабномалари навбатсиз қабул қилинади.
Цирк фойесида тез бажарадиган фотосалон ишламоқда.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

«ШАРҚ»

НАШРИЁТ-МАТБААЧИЛИК КОНЦЕРНИ
босма маҳсулотларнинг қуйидаги турлари бўйича
шошилинч ва оддий буюртмаларини

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— юмшоқ муқовали китоблар, брошюраларнинг ҳажми: 384 қоғоздан ошмаслиги керак, формати 84x108 1/32, 70x108 1/32, 84x108 1/16, 70x108 1/16;

— рангли буклетлар, проспектлар, болалар учун мўлжалланган юмшоқ муқовали китобчалар, ёрлиқ (этикетка)лар, открыткалар ва босма маҳсулотларнинг бошқа турлари. Қоғоз формати 60x45 дан 90x120 см. гача;

— рангли бўёқда бажарилган деворбоп гул қоғозлар ва текстуралар;

— буюртмачининг картонидан ясалган рангли қутичалар;

Сизнинг қоғозингиз ва бизнинг меҳнатимиз эвазига юқори сифатли бажарилган буюртмаларга эга бўласиз!

Қоғозингиз ёки босма материалларни топишда қийналсангиз, хотиржам бўлинг, Сизга уни биржа орқали харид қилишга ёрдам берамиз.

Босма маҳсулотларнинг тайёрланиш муддати қуйидагича:
тайёр матрица ва позитивлардан — 1 ойгача,
асл нусхадан, яъни оригиналдан — 2 ойгача.

Клише, шильда, бланк, канцелярия дафтарлари концерн қоғозидан чекланмаган миқдорда тайёрлаб берилади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳ: 700083, Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси кўчаси, 41-уй.

Телефонлар: 33-80-07, 33-84-78, 33-90-50, 32-55-31.

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент китоб» шаҳар китоб савдоси қошидаги кутубхоналар тизими

ТУГАТИЛАДИ

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй.

Телефон: 33-06-65.

Тошкент Молия институтининг жамоаси молия кафедраси доценти

Ҳамидулла МУҲАМЕДНАЗАРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳри ҳокимиятининг умумий овқатланиш давлат концерни умумий овқатланиш соҳасининг кекса ходими

Иброҳим Юнусович ШАМСИЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

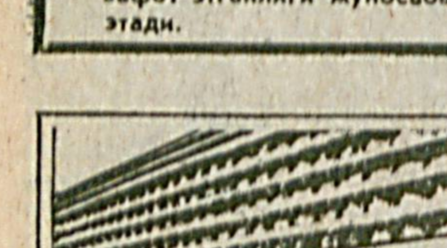

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

⊙ Нашр кўрсаткичи 64690 ⊙ Босмага бериш вақти 11.30. ⊙ Босмага берилди. 10.55. ⊙ Буюртма Г—286 ⊙ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.